

Zdaniem prezesa KRIR

W ramach pomocy de minimis

Czytaj na stronie 2

Dlaczego warto promować polską żywność?

Odpowiada

Anita Szczykutowicz

– dyrektor Biura Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czytaj na stronie 2

Pięć lat minęło...

Wypowiedź Artura

Ławniczaka

– podsekretarza stanu w MRiRW

Czytaj na stronie 3

Widziane z Wiejskiej

Nowelizacja ustawy o ARR

– omawia Michał Szczerba, poseł PO, członek Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czytaj na stronie 4

Polskie rolnictwo – 5 lat w UE

W maju bieżącego roku mija 5 lat od czasu, kiedy Polska stała się państwem członkowskim Unii Europejskiej. Nasi rolnicy w 2004 roku byli jednak dość sceptycznie nastawieni co do unijnej akcesji. Eurosceptycy prognozowali bowiem, że przystąpienie Polski do struktur unijnych może oznaczać upadek naszego rolnictwa i zalanie polskiego rynku droższymi produktami spożywczymi z zagranicy. Wielu, zwłaszcza starszych gospodarzy, obawiało się, że jeżeli wystąpią o dopłaty, to „Bruksela” w zamian zabierze im ziemię.

Jednak czarny scenariusz jakim straszono przed 1 maja 2004 r. polskich chłopów się nie sprawdził. Dziś bilans naszego pobytu w strukturach unijnych jest dla polskiej wsi zdecydowanie dodatni. Nasze rolnictwo w ciągu 5 lat akcesji otrzymało i zagospodarowało około 72 miliardów złotych (z tego połowę stanowiły środki z budżetu państwa). Przeciętne gospodarstwo jak informuje ARiMR otrzymało w tym czasie ponad 26,6 tysięcy złotych. Środki unijne kierowane na wieś zaktywizowały środowiska wiejskie w zakresie realizowania potrzeb społecznych wsi. Inwestycje prorozwojowe tworzą miejsca pracy a więc także i dochody na wsi.

– Dzięki tym pieniądзом rzeczywiście nasze rolnictwo, nasze przetwórstwo uległo głębokim przeobrażeniom. Dziś mamy nowoczesne przetwórstwo i dzięki temu nasze produkty rolno-spożywcze są obecne praktycznie na wszystkich rynkach świata. Chcę też podkreślić, że nasi rolnicy ponieśli ogromny wysiłek, dostosowując swoją produkcję do standardów unijnych. Nasze przetwórstwo także tego wysiłku dokonało. I dzisiaj 5 lat naszego członkostwa oceniam za okres pozytywny, dobrze przyjęty i dobrze wykorzystany. 5 lat temu mój kolega – Jarosław Kalinowski, wicepremier i minister rolnictwa bardzo zdecydowanie walczył o jak najlepsze warunki wejścia Polski do UE. Dzięki temu zyskaliśmy podwojenie dopłat bezpośrednich. Natomiast dzisiaj, moim zadaniem jest dbanie o to, aby w ramach Wspólnej Polityki Rolnej doprowadzić do wyrównania płatności w starych i nowych państwach wspólnoty oraz

aby sprawić, by przyszła WPR była prostsza i jeszcze bardziej przejrzysta – mówi **Marek Sawicki**, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wejście Polski do struktur unijnych jako dobrą transakcję – ocenia **Mariann Fischer Boel**, Komisarz UE ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zdaniem Komisarz w tej chwili jest bardzo ważne, aby Minister Sawicki i polski rząd dobrze wykorzystali plan rozwoju obszarów wiejskich, w sposób jak najbardziej proaktywny i progresywny. Polska bowiem uzyskała z funduszy Wspólnoty największy budżet do sfinansowania planu rozwoju obszarów wiejskich (13 miliardów euro).

Z członkostwa Polski we Wspólnocie Europejskiej zadowolony jest również **Marian Bobeck**, prowadzący 112 hektarowe gospodarstwo rolne położone na terenie gmin: Horyniec Zdrój i Lubaczów, województwo podkarpackie.

– Efekty są bezdyskusyjne: następstwa akcesji Polski w struktury UE są dla polskiego rolnictwa zdecydowanie korzystne. Wbrew wcześniejszym obawom uzyskaliście ponad trzykrotny wzrost eksportu do krajów UE; wzrost produkcji rolnej w porównaniu do lat 2001–2003. Nastąpił nie notowany od 20 lat proces modernizacji gospodarstw, szczególnie większych ponad 50 ha. Integracja z

UE ma oczywiście swoje minusy, a mianowicie: nastąpił spadek cen produktów rolnych, wzrosła konkurencja, są problemy ze zbytem produktów rolnych, a także dysproporcje w otrzymywaniu unijnych dopłat co pogarsza konkurencyjność na rynku UE. Generalnie proces integracji polskiego rolnictwa z UE otrzymuje pozytywną ocenę – mówi **Marian Bobeck**.

– Rozwinęły i umocniły się gospodarstwa towarowe, ale wiele małych gospodarstw dzięki dotacjom unijnym zaczęło doskonalić formy gospodarowania. Do rozwoju gospodarstw rodzinnych przyczyniły się dotacje do gospodarstw niskotowarowych, dotacje do ekologii, programy rolno-środowiskowe, różnicowanie działalności. Mocno skorzystali mieszkańcy wsi pozyskując dotacje na modernizację i budowę dróg, wodociągów, kanalizacji i odnowę wsi, scalenie gruntów – dodaje **Wiesław Kubicki**, wójt gminy Zarzecze.

Badania wskazują, że 78% Polaków pozytywnie ocenia członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Ponadto 69% obywateli ocenia, że w najbliższych 10–20 latach polska zyska na członkostwie w UE.

WOP

Partnerzy medialni

Polska Wieś

agro
news.com.pl

TELEWIZJA INTERAKTYWNA
www.agronews.com.pl

Krajowa Rada Izb Rolniczych

W opinii samorządu rolniczego

Rynki hurtowe dla grup producenckich

W ramach konsultacji społecznych do samorządu rolniczego został przekazany projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu zbycia akcji w spółkach akcyjnych rolniczych rynków hurtowych.

Po przeanalizowaniu treści omawianej regulacji, a także mając na uwadze założenia do rządowych programów budowy i rozwoju rynków hurtowych, zgodnie z którymi akcje rynków hurtowych i giełd towarowych miały być docelowo przekazane producentom rolnym oraz ich grupom, w opinii samorządu rolniczego projekt rozporządze-

nia jest zgodny z ideami zawartymi w ww. dokumentach.

– Z uwagi jednak na różną strukturę akcji poszczególnych rynków hurtowych będących w gestii państwa, samorząd rolniczy zwraca się z wnioskiem o rozszerzenie zasad ich zbycia również na te będące obecnie w posiadaniu Ministra Skarbu.

Przykładem wagi tej kwestii jest Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy „Bronisze”, gdzie resort skarbu posiada 59,32% akcji spółki, a ARiMR jedynie 12,51% oraz Dolnośląskie Centrum Hurtu Rolno-Spożywczego S.A. we Wrocławiu, w przypadku którego ARiMR jest w posiada-

niu 59,69% akcji, natomiast Minister Skarbu dysponuje pulą 35,68% akcji. Ograniczenie bowiem rozdysonowania wśród producentów rolnych oraz ich grup jedynie pakietu należącego do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie będzie oznaczało faktycznej realizacji docelowego stanu rzeczy przewidzianego we wspomnianych powyżej programach budowy rynków hurtowych w Polsce. Równie istotną kwestią jest zatem zastosowanie analogicznego rozwiązania dla akcji Ministra Skarbu – mówi **Wiktor Szmulewicz**, prezes KRIR.

Opracował: WOP

Dlaczego warto promować polską żywność?

Odpowiada:

ANITA

SZCZYKUTOWICZ

– dyrektor Biura
Ministra Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Polska żywność to produkty wysokiej jakości, o tradycyjnych, niepowtarzalnych smakach, które są jakże odmienne od smaków żywności wysokoprzetworzonej, która króluje na europejskich stołach. Przez wiele lat Polacy zachwycali się zachodnią żywnością, teraz jednak nadszedł czas na powrót do korzeni, do naprawę polskiej żywności. Polską, różnorodną żywność należy prezentować zarówno w kraju, jak i poza jego granicami.

Jedną z form promocji rodzimej żywności jest prezentacja produktów spożywczych wysokiej jakości – czyli produktów wyróżnionych znakiem Poznaj Dobrą Żywność oraz produktów tradycyjnych

i ekologicznych – podczas krajowych i zagranicznych imprez targowo-wystawienniczych, na których jest obecny resort rolnictwa. Stoiska ministerstwa każdego roku można znaleźć na największych targach branży rolno-spożywczej, m.in. w Niemczech, Rosji, Wielkiej Brytanii, a także w Ameryce Płn. oraz na kontynencie azjatyckim. Promocja targowa to jednak tylko część szeregu dzia-

łań podejmowanych przez resort. W 2008 roku na antenie Telewizji Polskiej oraz TVN odbyła się kampania reklamowa, która miała na celu uświadomienie konsumentowi istnienia znaku Poznaj Dobrą Żywność i ułatwienie mu dokonania wyboru produktów żywnościowych, ponadto w sieci hipermarketów TESCO na terenie całego kraju przeprowadzona została akcja informacyjna dotycząca znaku Poznaj Dobrą Żywność. Jesienią tego roku planujemy ogólnopolską kampanię reklamową polskiej żywności na antenie międzynarodowej stacji CNN.

Program Poznaj Dobrą Żywność to narzędzie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do promowania żywności wysokiej jakości. Program PDŻ to także część polityki Unii Europejskiej służącej podniesieniu jakości i zwiększaniu różnorodności żywności na obszarze Wspólnego Rynku, a produkty ze znakiem PDŻ to gwarancja produktów o najwyższej jakości i ze sprawdzonego źródła.

Zdaniem prezesa KRIR

W ramach pomocy de minimis

Mając na uwadze pilną potrzebę wsparcia finansowego zabiegów rekultywacyjnych wapnowania gleb zakwaszonych, zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o rozważenie możliwości ustanowienia specjalnego programu krajowej pomocy finansowej dla rolników z przeznaczeniem na zakup lub transport wapna naturalnego w ramach pomocy de minimis na wzór funkcjonujących obecnie dopłat do materiału siewnego.

Prośrodowiskowy charakter zabiegu wapnowania oraz jego nieocienione skutki związane ze wzrostem produktywności gruntów rolnych i efektywności dostarczanych roślinom w trakcie nawożenia składników odżywczych, w tym w szczególności azotu, stanowią wystarczające w opinii samorządu rolniczego uzasadnienie dla sugerowanego rozwiązania. Znajdąc podjęte w ubiegłym roku przez ministra działania w celu uruchomienia wsparcia finansowego na wapnowanie, zwłaszcza w kontekście inte-

rakcji z resortem środowiska, pragnę nadmienić, że nie przeszły one bez uwagi i uznania środowiska rolniczego. Jednakże obecna sytuacja ekonomiczna, w jakiej znajdują się polscy producenci rolni oraz stan zakwaszenia gruntów, na jakich prowadzona jest gospodarka rolna w naszym kraju, wymagają podjęcia natychmiastowych decyzji, które będą podstawą do uruchomienia doradczego wsparcia wapnowania gleb.

W podkrakowskich Raclawicach, u podnóża pomnika Bartosza Głowackiego już po raz 15 odbył się Turniej o Tytuł Chłopa Roku. W szranki stanęli najbardziej zasłużeni rolnicy wydelegowani przez izby rolnicze z całej Polski. Kandydaci musieli wykazać się siłą i zręcznością w takich konkurencjach jak „ujeżdżanie byka”, „próba siły”, „dojenie krowy” i „rzut do celu”, jak również znajomością własnego regionu i jego tradycji oraz umiejętnościami tanecznymi i wokalnymi. Tegoroczny laureat konkursu to **Tomasz Głonek** ze wsi Zamość (gmina Czarnocin) w woj. łódzkim. Kolejne miejsca zdobyli:

- II – **Krzysztof Król**, województwo świętokrzyskie
- III – **Edward Bubicz**, województwo lubelskie
- IV – **Stanisław Małachowski**, województwo pomorskie
- V – **Stanisław Jagła**, województwo małopolskie
- VI – **Kazimierz Rzemek**, województwo podkarpackie
- VII – **Zdzisław Suchecki**, województwo mazowieckie.

Oprócz nagród regulaminowych, za zdobycie pierwszych pięciu miejsc, wszyscy kandydaci do Tytułu

Chłop potęgą jest i basta!

Laureaci Konkursu „Chłop Roku”

Chłopa Roku pojadą na wycieczkę do Brukseli, ufundowaną przez europolską **Czesława Siekierskiego**.

W bieżącym roku po raz pierwszy odbył się również wybór Europejskiego Chłopa Roku. Na dobry początek, obok laureata z Polski w konkursie wzięły udział grupy z Francji i Węgier. Młodzi rolnicy: **Florent**

Dornier z departamentu Doubs (Francja) i **Balázs Jobbágy** z rejonu Szolnok (Węgry) zapoznali widownię ze swoim regionem, zaprezentowali stroje tańce oraz piosenki ludowe. Grupa francuska podbiła publiczność bogatym programem artystycznym – zwłaszcza sam kandydat do Tytułu, który zachwyił wszystkich talentem

wokalnym i umiejętnością jodłowania. Zasady konkursu były takie same jak przy wyborze Polskiego Chłopa Roku. Jury konkursowe – również w międzynarodowym składzie, z przewodniczącym **Jerzym Jabłońskim** na czele – miało trudne zadanie z wyłonieniem zwycięzcy. Ostatecznie wszyscy kandydaci zajęli I miejsce i otrzymali symboliczne nagrody w formie kos i czapek Krakusiek oraz pucharów i dyplomów od Małopolskiej Izby Rolniczej.

Pomiędzy konkurencjami publiczność zabawiła krajowe zespoły ludowe. Można było również zakosztować chłopskiego jadła i wielu regionalnych specjalności, a także degustować wino wyprodukowane przez małopolskich winiarzy. Chętni mogli również wziąć udział w konkursach i loteriach z nagrodami. Na brak atrakcji nie narzekali również najmłodszy uczestnicy, dla których urządzono wesołe miasteczko.

Jak co roku, imprezie towarzyszył Złot Wojciechów i Bartoszków. Pośród licznych stoisk odwiedzający mogli zapoznać się z ofertą wielu instytu-

cji działających na rzecz rolnictwa, jak również kupić sprzęt rolniczy i ogrodniczy oraz sadzonki winorośli, krzewów i kwiatów.

Organizatorzy imprezy to Wójt Gminy Raclawice, Izby Rolnicze, Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski, Starosta Miechowski, Stowarzyszenie na Rzecz Dialogu Współpracy i Rozwoju Raclawice.

Honorowy patronat nad imprezą objął Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi **Marek Sawicki**, Marszałek Województwa Małopolskiego i Wojewoda Małopolski.

W dzień poprzedzający uroczystości konkursowe odbyło się posiedzenie Porozumienia Izby Polski Południowo-Wschodniej. Tematem przewodnim spotkania była przyszłość małych gospodarstw rolnych. Wykłady wygłosili prorektor Uniwersytetu Rolniczego prof. **Zenon Pijanowski** oraz prof. **Wiesław Musiał**. W tym samym dniu delegaci polskich izb wraz z przedstawicielami izb rolniczych z Francji i Węgier dyskutowali na temat przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 roku.

Jolanta Kałmuk, MIR

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Marek Sawicki

zaprasza

na Piknik „Poznaj Dobrą Żywność”

który odbędzie się w dniu **24 maja 2009r.**, w godz. **11:00 – 17:00**
w ogrodach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie, przy ulicy Nowoursynowskiej 166

w programie Pikniku

konkursy kulinarne, występy zespołów ludowych, gry i zabawy
oraz degustacja produktów ze znakiem PDŻ -Poznaj Dobrą Żywność

POZNAJ DOBRĄ
ŻYWNOŚĆ

Czasopismo
Krajowej Rady Izb Rolniczych
Ukazuje się raz w miesiącu.

Polska Wieś

Wydawane i redagowane na zlecenie
Krajowej Rady Izb Rolniczych przez zespół „Poradnika
Rolniczego”.

Kolportaż – czasopismo dostępne razem
z tygodnikiem „Poradnik Rolniczy”

Krajowa Rada Izb Rolniczych
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
Tel.: (022) 623 21 65, fax (022) 623 11 55; www.krir.pl

Red. Nacz. **Wojciech Petera**, tel.: 0606 396 747

e-mail: wojciech.petera@wp.pl
polkawies@poradnik.net.pl

Wypowiedź Artura Ławniczaka – wiceministra rolnictwa i rozwoju wsi

Pięć lat minęło...

Minęło pięć lat odkąd jesteśmy w strukturach Unii Europejskiej. To przełomowe wydarzenie ma szczególne znaczenie dla polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich. Najstarsza polityka wspólnotowa – Wspólna Polityka Rolna zaferowała nam wsparcie i możliwość funkcjonowania na jednolitym rynku europejskim. Dzięki WPR rolnictwo europejskie jest finansowane z unijnego budżetu, zaś w niewielkim zakresie z budżetów narodowych. Wspólna Polityka Rolna, powstała po to, aby zapewnić mieszkańcom UE powszechny dostęp do żywności po cenach przez nich akceptowalnych a jednocześnie starając się zachować odpowiedni poziom dochodów dla rolników.

Ponadto Wspólna Polityka Rolna pozwoliła na zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego, dbając jednocześnie o przestrzeganie jakości produktów rolno-spożywczych a rolnikom umożliwiła osiągnięcie wyższych dochodów. Niezwykle ważna w tym zakresie jest konkurencyjność, poziom cen, warunki produkcji, spełnienie wymogów środowiskowych, dobrostan zwierząt, ale także warunki socjalne ludzi pracujących w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym. Dzięki Wspólnej Polityce Rolnej żywność jest dzisiaj łatwo dostępna po przystępnej cenie. To szczególnie dobry dowód, o którym nie możemy zapomnieć i nie możemy go też zaprzepaścić. Musimy pamiętać także o roli, jaką rolnictwo odgrywa w utrzymaniu stanu środowiska czy krajobrazu. Ponadto obszary wiejskie są bardzo zróżnicowane i ważne jest, aby tę różnorodność zachować. Dlatego też tak ważna jest specyfika produkcji rolniczej jak i polityka rozwoju obszarów wiejskich.

Wspólna Polityka Rolna to polityka wspólnotowa, finansowana z budżetu unijnego i jako jedyna finansowana jest w tak dużym zakresie. W ciągu pięciu lat pozwoliło to rolnikom z krajów Wspólnoty skorzystać w ogromnym stopniu z dobrodziejstw WPR. Środki otrzymywane przez nich z budżetu UE umożliwiły m.in. zmodernizowanie i unowocześnienie gospodarstw.

Warto tutaj dodać, że założone cele przez pięć lat w znacznym stopniu osiągnęliśmy. Niemniej jednak należy je dalej podtrzymywać, gdyż wymaga tego bezpieczeństwo żywnościowe Europy. Istotną kwestią do jakiej powinniśmy dążyć, to zapewnienie rolnikom dochodów porównywalnych z dochodami innych grup zawodowych oraz wyrównać różnice występujące w poziomie wsparcia.

Wiemy doskonale, że dochody można uzyskiwać poprzez rozwijanie nowych form pozarolniczej działalności i aktywności mieszkańców. Ze względu na wielość i różnorodność przedsięwzięć modernizacyjnych i inwestycyjnych wzrasta zatrudnienie oraz zagospodarowanie przez branżę usługową jak i przetwórczą produktów restrukturyzującego się rolnictwa. Krajowy rynek produktów o wysokiej, potwierdzonej jakości dopiero się rozwija. Ważne jest aby zachęcać producentów do rozpoczęcia produkcji żywności wysokiej jakości. Zwiększony popyt może pozytywnie wpływać na aktywizację producentów i na zwiększenie zatrudnienia na terenach wiejskich.

Dlatego też nadal przed Polską a przede wszystkim przed administracją centralną jak również samorządową stoi olbrzymie wyzwanie, jakim jest sprawne i co najważniejsze właściwe wykorzystanie środków z funduszy unijnych. Nowe wyzwania, jakie stają przed Polską i naszymi regionami to konieczność podniesienia poziomu infrastruktury technicznej jak i społecznej wsi. Niewątpliwie dotychczasowe działania i rezultaty wszelkich inicjatyw lokalnych, które były podejmowane w ramach poszczególnych regionalnych programów trzeba uznać za sukces.

Rolnicy posiadają coraz większą wiedzę o programach unijnych, mobilizują siły i potrafią stworzyć warunki do utrzymywania dotychczasowych oraz rozwoju nowych dziedzin gospodarowania. Obecnie można zauważyć duże zainteresowanie PROW wśród rolników, bowiem kojarzy się on z perspektywą rozkwitu i dostosowywania wsi do wymogów współczesności.

Artur Ławniczak
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

W tym roku Krajowe Forum Kobiet Wiejskich odbędzie w województwie pomorskim. Organizatorem w dniach 5–7 czerwca konferencji, w której uczestniczyć będą reprezentantki samorządu rolniczego z całej Polski jest Pomorska Izba Rolnicza. Udział w tegorocznym Forum zapowiedzieli również przedstawiciele resortu rolnictwa, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego i samorządów lokalnych. Swoją rolę na konferencji zapowiedziała także reprezentantka organizacji kobiecych przy COPA-COGECA

– Jesteśmy przekonani, że wzorem lat ubiegłych spotkanie to zaowocuje wypracowaniem wniosków, które staną się cenną wskazówką przy modelowaniu działań izb rolniczych, zmierzających do efektywnego wspierania działalności kobiet w środowisku wiejskim naszego kraju – mówi **Zenon Bistram**, prezes Pomorskiej Izby Rolniczej.

Jak udało się nam dowiedzieć organizatorzy Forum w piątek i sobotę w przerwach między obradami proponują spacerować po plaży bowiem obiekt w którym odbywać się będzie spotkanie usytuowany jest 50 metrów od morza. Ponadto w planach jest wizyta w teatrze, rejs statkiem oraz zwiedzanie gdańskiej starówki i muzeum burzyny.

WOP

VII Międzynarodowe Sympozjum Pszenżyta w Meksyku

W dniach 23–26 marca br. w Międzynarodowym Centrum Pszenicy i Kukurydzy (CIMMYT) w Obregon, Stan Sonora, Meksyk, zorganizowano VII Międzynarodowe Sympozjum Pszenżyta, w którym uczestniczyło ok. 100 pracowników nauki i hodowli z całego świata. Należy nadmienić, że Międzynarodowe Sympozja Pszenżyta organizowane są cyklicznie co 3–4 lata od 1986 roku. Pierwsze sympozjum zorganizowano w Sydney. Następne sympozja miały miejsce w Passo Fundo (Brazylia) – 1991 r., Lizbonie (Portugalia) – 1994 r., Red Deer (Kanada) – 1998 r., Radzików (Polska) – 2002 r., Stellenbosch (Płd. Afryka) – 2006 r. Miejscem kolejnego – VIII sympozjum – będzie Belgia w 2013 r.

Tematyka VII Międzynarodowego Sympozjum Pszenżyta obejmowała podstawowe zagadnienia związane z hodowlą, uprawą i wykorzystaniem pszenżyta, które ujęto w sesjach tematycznych obejmujących zarówno wystąpienia referatowe, jak i plakatywne charakteryzujące obecny stan wiedzy o pszenżycie i aktualizujące jego status w światowej hodowli i produkcji zbóż. Prace badawcze na rzecz hodowli pszenżyta zaprezentowano w sesjach:

1. Genetyka molekularna i cytogenetyka.
2. Fizjologia produktywności i biochemia.
3. Odporność pszenżyta na streś biotyczne i abiotyczne.
4. Jakość, wykorzystanie i stan produkcji pszenżyta.
5. Hodowla i technologia produkcji.

Pszenżyto jest stosunkowo nowym gatunkiem zboża, powstałym ze skrzyżowania pszenicy z żytem, łączącym w sobie korzystne cechy tych dwóch gatunków. Forma ozima stanowi alternatywę dla uprawy żyta na lepszych stanowiskach, umożliwiając uzyskiwanie większych plonów o lepszych parametrach jakościowych ziarna. Za uprawą pszenżyta przemawia jego tolerancja na słabsze warunki glebowe, duża plenność, a jednocześnie wysoka wartość paszowa ziarna, sprawdzona w żywieniu trzo-

dy chlewnej i drobiu. Należy podkreślić, że m.in. w Polsce prowadzone są intensywne prace nad wyhodowaniem heterozygotnych odmian pszenżyta o poprawionej jakości wypiekowej. Nie jest wykluczone, że w najbliższych latach pojawią się na polskim rynku nie tylko heterozygotne, ale i przydatne do wypieku chleba odmiany pszenżyta. Istnieje więc kolejna polska szansa zarówno na powiększenie ilości, jak i jakości pszenżyta.

Prace badawcze i hodowlane nad pszenżycem rozpoczęto w Pol-

sce w latach 60. XX w. – kilkanaście lat po rozpoczęciu hodowli pszenżyta w Ameryce i w Europie. Pierwsze krajowe odmiany wprowadzono do produkcji na początku lat 80. Nowy, piąty gatunek zboża bardzo szybko upowszechnił się w produkcji. Ostatnie lata to okres ponownego wzrostu zainteresowania jego uprawą – w 2008 r. powierzchnia zasiewów pszenżyta ozimego i jarego wynosiła 1334 tys. ha. Sukcesy w hodowli form ozimych sprawiły, że zainteresowano się także formami jarymi. W 2008 roku powierzchnia zasiewów pszenży-

ta jarego wynosiła około 130 tys. ha. Pszenżyto stało się specjalnością polskiej hodowli i produkcji. Polska produkuje ponad 30% światowej produkcji ziarna tego gatunku zboża.

Konsekwencją zainteresowania rolników pszenżycem jest nieustannie powiększająca się liczba odmian tego zboża w rejestrze. W ostatnich latach w rejestrze można się doliczyć ponad 60 odmian pszenżyta ozimego i ok. 13 odmian pszenżyta jarego. Wiele z tych odmian zarejestrowanych jest poza Polską. Jak podaje Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) – 55 polskich odmian pszenżyta lokuje się w katalogach 19 krajów Europy. Obecnie hodowla pszenżyta prowadzona jest w polskich strategicznych spółkach prawa handlowego: HR DANKO, HR Strzelce, HR Szelejowo i HR Smolice. Należy podkreślić, że polskie odmiany pszenżyta charakteryzują się szeroką bazą genetyczną nadającą im wysoką zdolność adaptacji do zmiennych warunków glebowo-klimatycznych Polski, Europy i krajów świata hodujących i produkujących pszenżyto, jedno z pięciu podstawowych zbóż.

Polskie osiągnięcia w hodowli pszenżyta znane i doceniane są nie tylko w naszym kraju. Jak wspomniano wyżej, o konkurencyjności polskiej hodowli świadczy obecność wielu polskich odmian na rynku międzynarodowym.

Prof. dr hab. Edward Arseniuk
Dyrektor Instytutu
Hodowli i Aklimatyzacji Roślin

Agencja Rynku Rolnego jest jedną z dwóch agencji płatniczych administrujących mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej.

Miałem przyjemność w imieniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi być sprawozdawcą projektu ustawy o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych.

W przedstawianej nowelizacji, obok zmian dostosowujących nasze przepisy do prawa Unii Europejskiej oraz ustanawiających nowe regulacje dotyczące funkcjonowania Agencji Rynku Rolnego, wprowadzamy nowe przepisy umożliwiające wdrożenia nowych rozwiązań dotyczących rynków rolnych.

I tak, przyjęliśmy jednogłośnie nową formę wypłaty płatności dla plantatorów skrobi ziemniaczanej, tj. płatność niezwiązaną z produkcją.

Przepisy odnośnie płatności dotychczasowej, związanej z produkcją, pozostają w niezmienionej formie, za wyjątkiem usunięcia warunku dotyczącego konieczności posiadania we wniosku o wypłatę płatności oświadczenia producenta skrobi, że zapłacił on cenę nie niższą niż cena minimalna za dostarczone ziemniaki.

Wymóg ten usunięto, gdyż został on wprowadzony do prawa krajowego w 2003 r. w związku z obowiązującym w tym czasie rozporządzeniem Komisji (WE) NR 97/95 z dnia 17 stycznia 1995 r. Rozporządzenie to utraciło moc w dniu 1 lipca 2004 r. na podstawie art. 21 rozporządzenia Komisji (WE) 2236/2003 r., z którego nie wynika obowiązek dołączania takiego oświadczenia.

Funkcjonujący przepis w praktyce uniemożliwiał wypłatę płatności uzupełniającej producentowi rolnemu, który z nie swojej winy nie otrzymał od producenta skrobi zapłaty za ziemniaki (np. zakład jest w upadłości).

Konsekwencją usunięcia przedmiotowego zapisu było wprowadzenie przepisu przejściowego, zgodnie z którym rolnicy będą mogli ubiegać się o przyznanie płatności za ziemniaki skrobiowe wyprodukowane w roku gospodarczym 2008/2009 pomimo bra-

ku projektu ustawy reguluje sposób ubiegania się o płatność, warunki uzyskania tej płatności oraz sposób jej wypłaty.

Biorąc pod uwagę przedłużenie się prac nad projektem ww. ustawy, Komisja określiła nowe terminy składania wniosków o

procedurę przyjmowania wniosków za rok gospodarczy 2009/2010. Kontrolę spełnienia warunków do przyznania jednolitej płatności obszarowej (spełnienie tych warunków niezbędne jest do uzyskania płatności niezwiązanej) zostałyby wtedy przeprowadzone jesienią 2009 r.

gólnych produktów, wspierać udział w wystawach i targach.

Proponowane brzmienie ma na celu uniknięcie nakładania się zadań w zakresie prowadzenia działań promocyjnych i informacyjnych przez ministra rolnictwa oraz Agencję Rynku Rolnego.

Widziane z Wiejskiej

Nowelizacja ustawy o ARR

MICHAŁ SZCZERBA
– poseł na Sejm RP
VI kadencji,
członek Komisji
Rolnictwa
i Rozwoju Wsi,
sekretarz Zespołu
ds. Rozwoju
Obszarów
Wiejskich Klubu
Parlamentarnego PO

ku oświadczenia producenta skrobi o zapłacie za te ziemniaki.

Kolejne przepisy dotyczące rynku skrobi odnoszą się do nowej formy przyznawania płatności, tj. niezwiązanej z produkcją, tzw. historycznej. Zgodnie z projektem ustawy do uzyskania tej płatności będzie uprawniona osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która uzyskała płatność uzupełniającą za ziemniaki skrobiowe dostarczone producentowi skrobi ziemniaczanej, na podstawie umowy kontraktacji zawartej w roku gospodarczym 2007/2008.

przyznanie płatności niezwiązanej za rok gospodarczy 2008/2009, tj. od dnia 1 lipca 2009 r. do 31 sierpnia 2009 r. zamiast od dnia 1 kwietnia 2009 r. do dnia 31 maja 2009 r.

Ponadto, mając na uwadze szybką wypłatę środków finansowych plantatorom, został skrócony okres składania wniosków o przyznanie prawa do płatności z 45 dni do 30 dni. Komisja zaproponowała również wprowadzenie przepisu dotyczącego terminu składania wniosków o przyznanie płatności za rok 2009/2010, co również wynika z aktualnego etapu prac nad projektem ustawy, a po jej wejściu w życie – z możliwości technicznych i administracyjnych Agencji Rynku Rolnego.

W projektowanej ustawie przyjęto bowiem, jako zasadę, termin składania wniosku o wypłatę płatności niezwiązanej od dnia 15 marca do dnia 15 maja.

Biorąc pod uwagę fakt, że w bieżącym roku nie jest możliwe zrealizowanie powyższych terminów, zaproponowano, aby za rok gospodarczy 2009/2010 wnioski o przyznanie płatności niezwiązanych były składane w terminie od dnia 1 września 2009 r. do dnia 30 września 2009 r.

Przy określeniu nowego terminu przyjęto, że każdy z beneficjentów będzie już wpisany do rejestru i zostaną przyznane decyzje o nabyciu prawa do płatności niezwiązanej zawierające ilość referencyjną.

Jednocześnie prace związane z przyjmowaniem wniosku o przyznanie płatności za 2008/2009 zostaną zakończone, zatem można będzie rozpocząć

i wypłatę płatności mogłaby nastąpić zgodnie z przepisami Unii Europejskiej od dnia 1 grudnia.

Jednocześnie dodano delegację do wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia, w którym określona zostanie wysokość środków finansowych przeznaczonych na płatności niezwiązane za rok gospodarczy 2008/2009.

Ponadto Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaproponowała, aby we wniosku o nabycie prawa do płatności niezwiązanej usunąć wymóg wpisu rachunku bankowego wnioskodawcy.

Należy bowiem zauważyć, że rejestr jest jawny, tak więc zbędne jest umieszczenie w nim informacji o numerze rachunku bankowego wnioskodawcy, zwłaszcza że podmiot ten musi być już wcześniej wpisany do Centralnego Rejestru Przedsiębiorców, w którym to znajduje się jego numer rachunku bankowego.

Chciałbym zaznaczyć, że poza kwestią płatności uzupełniających na rynku skrobi ziemniaczanej projekt ustawy przewiduje również określenie zasad realizacji Krajowego Programu Restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego, którego celem jest wspieranie zmiany profilu produkcji rolnej na inny niż uprawa buraka cukrowego oraz poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie gmin dotkniętych procesem restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego.

Ponadto projekt ustawy przewiduje ustanowienie przepisów odnośnie dopłat do materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany dla producentów rolnych, którzy w 2008 r. ponieśli szkodę w uprawach spowodowaną dotknięciem ich gospodarstw suszą.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi wprowadziła zmianę do proponowanego zapisu odnośnie nadania Agencji Rynku Rolnego nowych kompetencji w zakresie działań promocyjnych.

Zgodnie z proponowanym przez Komisję zapisem Agencja będzie prowadzić działania promocyjne i informacyjne mające na celu promowanie produktów rolnych i żywnościowych, metod ich produkcji, a także systemów jakości produktów rolnych i żywnościowych, z wyłączeniem działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej, realizowanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, rynków rolnych, rybołówstwa lub rozwoju wsi.

Fundusze promocji będą wspierać wzrost spożycia i promocji produktów, a także informować o jakości i cechach, w tym zaletach produktów, promować spożycie poszcze-

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tak jak dotychczas będzie realizował działania promocyjne i informacyjne dotyczące rolnictwa i gospodarki żywnościowej, natomiast Agencja Rynku Rolnego będzie prowadziła działania promocyjne i informacyjne w zakresie produktów rolnych i żywnościowych. Taki podział zapewni komplementarność prowadzonych działań.

Powierzenie Agencji Rynku Rolnego zadań w zakresie promocji produktów rolnych i żywnościowych nie doprowadzi do powielania przedsięwzięć realizowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ostatnią zmianą wprowadzoną na posiedzeniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi było uchylenie zapisu, że wysokość wynagrodzenia Prezesa Agencji Rynku Rolnego ustala Prezes Rady Ministrów.

Uzasadniając działanie Komisji należy zauważyć, że zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz.U. Nr 26, poz. 306, z późn. zm.) organem właściwym do ustalania wynagrodzenia miesięcznego prezesów agencji państwowych jest organ, który utworzył lub nadzoruje dany podmiot. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702 z późn. zm.) nadzór nad Agencją Rynku Rolnego sprawuje minister właściwy do spraw rynków rolnych.

Biorąc pod uwagę przywołane przepisy oraz to, że elementem sprawowania nadzoru jest również kształtowanie wynagrodzeń w nadzorowanym podmiocie, należy uznać, że nie zachodzi konieczność zmiany w przedmiotowej kwestii, zwłaszcza, że stanowiłoby to niczym szczególnym nieuzasadniony wyłom od zasady ustalonej w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, zgodnie z którą organem ustalającym wynagrodzenie jest organ nadzorujący.

Konsekwencją tej zmiany była konieczność uchylenia art. 6 projektowanej ustawy. Przepis ten bowiem był przepisem dostosowującym, obligującym Prezesa Rady Ministrów do ustalenia, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy, wysokości wynagrodzenia Prezesa Agencji Rynku Rolnego.

Zmiana ustawy jest bardzo istotna. Wprowadza wszelkie możliwe na dzień dzisiejszy rozwiązania w ramach polskiego i unijnego prawa oraz możliwe formy wsparcia działania Agencji Rynku Rolnego na różnych rynkach.

BIOJODIS - ZAMIAST OBORNIKA!

BIOJODIS OTWIERA NOWY ETAP ROZWOJU ROLNICTWA.
NARESZCIE MOŻEMY PRODUKOWAĆ WSZELKĄ ROŚLINNOŚĆ W ZGODZIE Z NATURĄ.
AKTYWNY JOD I MIKROORGANIZMY TEGO PREPARATU UMOŻLIWIĄ ROŚLINOM
POBIERANIE WSZYSTKICH MAKRO- I MIKRO-SKŁADNIKÓW NIEZBĘDNYCH
DLA INTENSYWNEGO ROZWOJU.

Stosując BIOJODIS zyskujesz finansowe korzyści:
- obniżasz do 30% dawki nawozów mineralnych
- zmniejszasz nawet o 20% dawki fungicydów i herbicydów
- w zamian otrzymasz wyższe plony od 10 do 20%

Z BIOJODISEM WYPRODUKUJESZ LEPIJ, TANIEJ, EKOLOGICZNIE I ZDROWO!
Zapraszamy do współpracy: rolników, ogrodników i przedstawicieli handlowych
oraz organizacje i instytucje służące rozwojowi nowoczesnego rolnictwa.

CERTYFIKOWANY BIOJODIS FIRMY JODAVITA JEST DO NABYCIA W POLSCE!

Więcej informacji na temat BIOJODISU uzyskacie Państwo u wyłącznego dystrybutora w Polsce:
Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "JEZNACH" Sp. J.
96-500 Sochaczew, Wójtówka 1
tel./fax 046 862 32 62, 046 862 15 75
tel. kom. 668 462 553
e-mail: adam.jeznach@wp.pl
www.phu-jeznach.com.pl

27 kwietnia bieżącego roku w gościnnych progach Zespołu Szkół Rolniczych w Garbonogu obradowało IX Walne Zgromadzenie Wielkopolskiej Izby Rolniczej III Kadencji. Obradom IX Walnego Zgromadzenia przewodniczył Andrzej Kubiak, sekretarzem został wybrany Antoni Rogala

Walne Zgromadzenie po burzliwej dyskusji uchwaliło budżet WIR na 2009 r. Do tej pory praca Wielkopolskiej Izby Rolniczej opierała się na przewidywanym budżetowym oraz wypracowała kilkanaście wniosków. Niektóre z nich:

- Do Prezesa ARiMR, aby przynajmniej do połowy 2009 roku nie karać rolników, którzy w ciągu 7 dni nie zgłosili w BP ARiMR padnięcia zwierzęcia, pełnymi kosztami utylizacji. Zdaniem RP najpierw trzeba odpowiednio przepisy nagłośnić wśród rolników, a tak w tym przypadku nie postąpiono.

- Dążyć do objęcia suszy systemem ubezpieczeń dotowanych.

- Włączyć Ministerstwo Ochrony Środowiska w system odszkodowań za zwierzęta prawem chronione (bobry, żurawie, gęsi, kruki).

- Kontynuować szkolenia łowieckie dla rolników z podstaw prawnych oraz zasad postępowania przy występowaniu szkód łowieckich.

- Do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o umieszczenie na liście roślin, za które przysługuje dopłata do materiału siewnego: kukurydzy oraz rzepaku.

- Do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o ostateczne rozwiązanie sprawy zwrotu pełnej akcyzy do paliwa rolniczego, aby uzyskać pełną sumę z budżetu państwa.

W ramach Walnego Zgromadzenia odbyła się debata na temat aktualnej sytuacji w rolnictwie wielkopolskim.

IX Walne Zgromadzenie WIR

Wśród zaproszonych gości byli: **Marek Beer** – wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego, **Ewa Konys** – zastępca Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu, **Mieczysław Szempiński** – wicedyrektor OT ANR w Poznaniu, **Wiesława Nowak** – z-ca dyrektora WODR w Poznaniu, **Cezary Siniecki Wielkopolski** – Zarząd Melioracji Urządzeń Wodnych, **Ryszard Napierała** i **Kazimierz Ludwiczak** – prezesi Regionalnych Związków kółek i organizacji rolniczych w Poznaniu i Lesznie.

Na debacie był obecny tylko jeden parlamentarzysta Ziemi Wielkopolskiej – poseł **Andrzej Grzyb**. Swoją nieobecność usprawiedliwili posłowie: **Krystyna Łybacka**, **Tadeusz Tomaszewski**, **Marek Zieliński** i **Stanisław Kalemba**.

Czyżby pozostałych parlamentarzystów nie interesowały sprawy rolnicze? Trzeba sobie odpowiedzieć na to pytanie.

Głównymi wątkami w dyskusji była powtarzająca się od kilku lat susza i w związku z tym temat melioracji wod-

nych. Jak powiedział Marek Beer, z-ca Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego: – Urząd będzie dofinansowywał spółki wodne. Wiadomo, że działalność spółek wodnych i właściwa melioracja to zabiegi mające na celu uniezależnienie się w miarę możliwości od warunków środowiskowych, a u nas w Wielkopolsce jest to jedna z najważniejszych spraw, ponieważ wiemy, że

Wielkopolska jest regionem, który charakteryzuje się najniższym występowaniem opadów w całym kraju. Przeznaczone na to jest 1 mln zł. Uchwalił to Sejmik Województwa Wielkopolskiego na wniosek Komisji Rolnictwa i Zarządu Województwa Wielkopolskiego. Na początek chcemy dotować te spółki, które są najbardziej aktywne, którym zależy na właściwej gospodarce wodnej. Dotacja ta będzie wynosiła do 40% inwestycji i ma na celu utrzymanie urządzeń melioracyjnych, a także utrzymanie i budowę zastawek w spółkach wodnych.

W dalszej części spotkania rozmawiano o mechanizmach funkcjonowania kredytów kłeszkowych. Banki niechętnie udzielają kredytów, bo jak twierdzą, nie bardzo im się to opłaca, a rolnicy się denerwują, bo nie mogą ich uzyskać.

Natomiast Poseł A. Grzyb odniósł się do kwestii związanych z produkcją buraka cukrowego, rynku cukru i kwestii manewrowania cukrem między przetwórcami a rolnikami. – Jeśli chodzi o kwestie przenoszenia kwot cukrowych z Polski za granicę, chciałbym powiedzieć, że spotkaliśmy się z

producentami buraka cukrowego i złożyliśmy 4 wnioski i dwa z nich udało się wprowadzić. Konieczna jest zgoda na przeniesienie kwoty cukrowej na producentów cukru, co oznacza, że nie będzie możliwe bez zgody Agencji dobrowolnie przewozić kwoty produkcyjnej cukru pomiędzy tymi firmami znajdującymi się na naszym rynku. Następną kwestią są ewentualne wnioski ze strony producentów cukru o wyprowadzenie kwoty cukrowej za granicę, tutaj również będzie musiała być zgoda prezesa Agencji. Jeżeli chodzi o roczny limit cukru, to do 15 grudnia będzie podzielony pomiędzy producentów, natomiast producenci muszą rozdzielić ten limit cukru do 20 grudnia między producentów buraka cukrowego, co nie znaczy, że zawrą umowy, ale podzielić muszą. Umowa natomiast musi być zawarta w terminie zwłocznym jeżeli chodzi o warunki umowy między producentem buraka cukrowego a producentem cukru. Treść umów ma być zaakceptowana przez Związek Buraka Cukrowego. Chciałbym się jeszcze odnieść do kwestii dziedziczenia kwoty cukrowej. Był to problem, który państwo sygnalizowaliście. Ministerstwo przygotowuje zmiany tej ustawy i departament stoi na stanowisku, że nie można dziedziczyć tej kwoty. W Unii Europejskiej nie ma wyraźnego przepisu, który mówiłby o sprawach dziedziczenia powiedział A. Grzyb.

Dalej jeszcze była mowa o reformie KRUS, działaniach ARR, ARiMR i ANR.

Gdyby czas na to pozwolił, debata trwałaby zapewne jeszcze bardzo długo. Sprawy i tematów związanych z rolnictwem jest wiele. Począwszy od tych małych lokalnych problemów, a skończywszy na regionalnych, krajowych, europejskich czy światowych.

Marta Ceglarek

Ocalić przed zapomnieniem

Mając na względzie fakt, że Wielkopolska Izba Rolnicza nawiązuje w swych działaniach do chlubnych tradycji przedwojennych izb rolniczych, pragniemy zebrać i odpowiednio zabezpieczyć ocalałe pamiątki z tamtego okresu, tworząc dla nich izbę pamięci.

W związku z tym, zwracamy się do wszystkich, którzy posiadają wszelkie dokumenty i pamiątki związane z działalnością przedwojennych izb rolniczych, o ich przekazanie do biura wojewódzkiego WIR w Poznaniu, przy ul. Gołęcińskiej 9, 60-626 Poznań.

Być może w wielu domach przechowywane są jakieś stare książki, fotografie, zbiory, opracowania, świadectwa i inne dokumenty związane z działalnością izb rolniczych. Chcielibyśmy je zebrać, skatalogować i odpowiednio zabezpieczyć, aby przetrwały dla przyszłych pokoleń. Na Państwa odpowiedzi czekamy do końca czerwca br.

WIR

Informacja o zmianie Kodeksu cywilnego (ustawa z dnia 23.04.1964 r., Dz.U. z 1964 Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)

Od 3 sierpnia 2008 r. obowiązują nowe przepisy kodeksu cywilnego (art. 305¹–305⁴), dotyczące instytucji prawnej bardzo istotnej dla rolników – służebności przesyłu, wcześniej nie regulowanej w żadnym przepisie we wspomnianym akcie prawnym. Instytucja służebności przesyłu ma umożliwić przedsiębiorcy energetycznemu legalny dostęp do cudzych nieruchomości, na których w latach 50–70 zostały posadowione bezumownie słupy energetyczne, stacje transformatorowe czy inne urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania pary, gazu, płynów.

Zgodnie z art. 305¹ kc nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, **energii elektrycznej** oraz inne urządzenia podobne, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Służebność przesyłu może być ustanowiona na nieruchomości, na której są posadowione urządzenia przesyłowe, m.in. takie jak: słupy energetyczne czy stacje transformatorowe, stanowiące własność konkretnego przedsiębiorcy prowadzącego zakład energetyczny. Służebność ta polega na obciążeniu nieruchomości, co oznacza, iż właściciel gruntu będzie musiał tolerować, znosić obecność obcego podmiotu – przedsiębiorstwa energetycznego – na swoim

Służebność przesyłu

gruncie. Obecność ta związana jest z koniecznością dokonywania niezbędnych napraw czy konserwacji, bądź czynności służących ogólnie utrzymaniu tych urządzeń przesyłowych we właściwym stanie. Służebność tą ustanawia się na rzecz przedsiębiorcy prowadzącego zakład energetyczny i temu przedsiębiorcy przysługuje prawo korzystania z nieruchomości obciążonej służebnością w oznaczonym zakresie i zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń. Zakres korzystania przez przedsiębiorcę z nieruchomości obciążonej muszą ściśle określić strony – właściciel gruntu oraz przed-

siębiorca – w umowie o ustanowieniu służebności przesyłu. Należy pamiętać, iż przedmiotem regulacji objęto zarówno te urządzenia, które są już posadowione na gruncie, jak i te, które mają zostać wybudowane na nieruchomości.

Z inicjatywą ustanowienia służebności przesyłu może wystąpić zarówno rolnik, jak i przedsiębiorca prowadzący zakład energetyczny. Służebność ustanawia się za odpowiednim wynagrodzeniem, trzeba je określić według pewnych kryteriów. Według przepisu art. 305² §1 „jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń (...), przedsiębiorca może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem”. W dalszej części przepis reguluje wariant istotny dla rolnika: „**Jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń (...), właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu**” (art. 305² §2).

Droga postępowania

1. Należy wysłać pismo do zakładu energetycznego z wnioskiem o zawarcie umowy o ustanowienie służebności przesyłu na konkretnej nieruchomości.

2. Jeżeli przedsiębiorstwo odpowie na pismo i wyrazi zgodę na zawarcie umowy, to należy uzgodnić z przedstawicielem zakładu energetycznego warunki umowy – sprecyzować, na czym

ma polegać korzystanie z nieruchomości obciążonej (chodzi o zapewnienie zakładu dostępu do słupów, transformatorów w celu dokonywania napraw, prac konserwacyjnych, przeglądów itp.) oraz określić odpowiednią wysokość wynagrodzenia przysługującego w zamian za ustanowienie tej służebności. Umowa o ustanowienie służebności przesyłu zostaje zawarta w formie aktu notarialnego i owa służebność powstaje dopiero w momencie dokonania wpisu w księdze wieczystej (dział III) prowadzonej dla nieruchomości obciążonej.

3. Jeżeli zakład energetyczny milczy, zwleka z odpowiedzią, można najpierw skontaktować się z zakładem i dowiedzieć się, na jakim etapie jest rozpatrywanie pisma dotyczącego propozycji zawarcia stosownej umowy. Jeśli mimo to nie uzyskamy odpowiedzi bądź uzyskamy odpowiedź negatywną, można wystąpić na drogę sądową.

4. W celu wystąpienia na drogę sądową należy skierować do właściwego sądu rejonowego wydziału cywilnego wniosek o ustanowienie służebności przesyłu. Trzeba w nim wskazać, iż służebność jest konieczna do korzystania z urządzeń (słupy, transformatory). Właściwym sądem jest sąd rejonowy miejsca zamieszkania wnioskodawcy, a w braku miejsca zamieszkania – miejsca pobytu wnioskodawcy. Postępowanie sądowe jest w tym przypadku postępowaniem nieprocesowym i kończy się wydaniem postanowienia o ustanowieniu służebności przesyłu. Wówczas sąd w postanowieniu precyzuje, na czym ma polegać korzystanie z nieruchomości, a ustanowienie służebności przesyłu następuje za odpowiednim wynagrodzeniem dla rolnika – wnioskodawcy.

**Opracował: Łukasz Rzeźniak
Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza**

Resort rolnictwa odpowiada

Zwiększenie limitu

W związku z licznymi postulatami rolników zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych wystąpił do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o zwiększenia limitu zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

Jak informuje resort rolnictwa zgodnie z ustawą z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. Nr 52, poz. 379), zwrot podatku akcyzowego przysługuje producentom rolnym - osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, będącym posiadaczami gospodarstw rolnych w rozumieniu przepisów o podatku rolnym. Kwotę zwrotu podatku ustala się jako iloczyn ilości oleju napędowego zakupionego przez producenta rolnej, wynikającej z faktur VAT, i stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, obowiązującej w dniu złożenia wniosku o zwrot podatku, w ramach rocznego limitu. Limit ustala się jako kwotę stanowiącą iloczyn stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, liczby 86 oraz powierzchni użytków rolnych, będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnej, określonej w ewidencji gruntów i budynków, według stanu na dzień 1 kwietnia danego roku.

Wdrażany na podstawie ww. ustawy system zwrotu podatku

jest, w opinii MRiRW, zgodny z wytycznymi Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007 - 2013 (Dz. Urz. UE C 319 z 27.12.2006, str 1), które wymagają aby zwrot podatku akcyzowego dokonywany był na podstawie faktur.

W ustawie budżetowej na rok 2009 r. na zwrot podatku akcyzowego dla producentów rolnych zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej zostały przewidziane środki w kwocie 500 mln zł. W związku z powyższym oraz uwzględniając powierzchnię użytków rolnych objętych zwrotem podatku akcyzowego, w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie stawki zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej na 1 litr oleju w 2009 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 5), została ustalona stawka zwrotu podatku w 2009 r. w wysokości 0,85 zł na 1 litr oleju, tj. 73,10 zł/ha.

Zdaniem MR i RW zwiększenie limitu zużycia oleju napędowego na 1 ha użytków rolnych zostanie przeanalizowane przy najbliższej nowelizacji ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

Opracował: WOP

Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych, zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prośbą o wyjaśnienie sprawy dotyczącej trwałego wyłączenia z dopłat bezpośrednich części gruntów będących w posiadaniu Agencji Nieruchomości Rolnych (oznaczonych symbolem DR10).

- Rolników interesuje dlaczego część tych gruntów jest wyłączona z dopłat na stałe, pomimo tego, że kontrole w grupie gospodarstw ubiegających się o płatności obszarowe są przeprowadzane każdego roku oraz ciekawi ich jak przeprowadzane są takie kontrole i na jakich zasadach stwierdza się, że prowadzona gospodarka rolna odbywa się zgod-

Grunty DR 10

nie z zasadami dobrej kultury rolnej. Wyjaśnienie tej kwestii jest sprawą bardzo istotną, gdyż zdarza się często, że rolnicy, którzy zakupują ziemię z Zasobów Własności Rolnej Skarbu Państwa często nie wiedzą, że grunty, które w nomenklaturze ANR oznaczone są symbolem DR10, wyłączone są spod płatności obszarowych - podkreśla **Wiktor Szmuliewicz**, prezes KRIR.

Ponadto zarząd KRIR zwrócił się do szefa resortu rolnictwa również z prośbą o informację, czy jest możli-

wość wprowadzenia tych gruntów z powrotem do systemu płatności bezpośrednich.

- W przypadku istnienia takiej ewentualności, proszę ministra o wskazanie czy istnieje instrukcja postępowania w celu przekwalifikowania części gruntów będących w posiadaniu Agencji Nieruchomości Rolnych, które zostały trwale wyłączone z dopłat bezpośrednich - dodaje Szmuliewicz.

Opracował: WOP

KRIR proponuje

Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prośbą o rozważenie możliwości wprowadzenia zmiany w ustawie o Agencji Nieruchomości Rolnych w celu umożliwienia zamiany gruntów rolnych oddawanych przez rolników pod budowę obiektów publicznych na grunty będące w posiadaniu ANR.

- W obecnej sytuacji z uwagi na budowę dróg i autostrad oraz inne inwestycje wielu rolników traci własność gruntów na

rzecz Skarbu Państwa lub gminy. Zgodnie z procedurą wywłaszczania jednym ze sposobów zadośćuczynienia za wywłaszczenie jest przyznanie osobie wywłaszczonej nieruchomości zamiennnej. W związku z tym, jeśli istnieje możliwość otrzymania gruntów zamiennych z zasobu ANR, samorząd rolniczy wnioskuje o przekazywanie takowych gruntów w ramach zadośćuczynienia - mówi **Wiktor Szmuliewicz**, prezes KRIR.

WOP

Z myślą o plantatorach chmielu

Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych po zapoznaniu się z wnioskiem Lubelskiej Izby Rolniczej zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prośbą, o interwencję na rynku chmielu bowiem nie podjęcie skutecznych działań, może doprowadzić do załamania się produkcji chmielu w Polsce i ubóstwa wielu rolniczych rodzin utrzymujących się z tej produkcji.

- W chwili obecnej najgorsza sytuacja występuje w gminie Wilków gdzie skupione jest 80% produkcji krajowej chmielu, a w magazy-

nach zalega 200 ton niesprzedanych szyszek chmielu. Podmioty skupujące a między innymi „Chmiel Polski” S.A w którym udział posiada Skarb Państwa, zawiesiły bezterminowo skup chmielu zapewniając sobie bazę surowcową w krajach trzecich. Założenie i utrzymanie plantacji chmielu jest kosztowną inwestycją, w związku z czym rolnicy chcąc utrzymać produkcję zaciągnęli wieloletnie kredyty, dziś znajdują się na skraju bankructwa - mówi **Wiktor Szmuliewicz**, prezes Krajowej Rady Izb Rolniczej.

WOP

2009 opolagra

TU ZOBACZYCIE PAŃSTWO PRZYSZŁOŚĆ ROLNICTWA!

Polska Nowa Wieś gm. Komprachcice

5-7.6.2009

Wystawa obejmuje:

- kompleksowy przegląd maszyn i urządzeń rolniczych
- forum dyskusyjne na aktualne tematy z rolnictwa i energii odnawialnej
- pokazy pracy maszyn
- Wojewódzką Wystawę Bydła Mlecznego wraz z aukcją

Blizsze informacje można uzyskać
tel.: + 48/061/8584882 lub
e-mail: agrofood@DLG-pl.pl

www.opolagra.pl

Mutag
www.mutag.pl

WOLF SYSTEM

WOLF HAUS

www.wolfssystem.com
e-mail: mail@wolfssystem.pl

MUTAG Polska Sp. z o.o. jest przedsiębiorstwem działającym w branży ochrony środowiska oferującym **kompletne rozwiązania technologiczne** z zakresu projektowania i budowy biologicznych instalacji oczyszczania ścieków przemysłowych i komunalnych, oczyszczania odcieków ze składowisk, budowy stacji uzdatniania wody pitnej oraz **nowatorskich** rozwiązań dotyczących redukcji i wykorzystania osadów ściekowych i biomasy, jak również instalacji fermentacyjnych z możliwością energetycznego wykorzystania biogazu.

WOLF System Sp. z o.o. jest jednym z największych europejskich producentów monolitycznych zbiorników żelbetonowych. Od **35 lat** w różnych krajach Europy buduje ich rocznie około **5000 sztuk**. Specjalnie przez naszą firmę skonstruowany **system szalunku** jest do tego stopnia stabilny, że nie ma potrzeby stosowania w montażu rur dystansowych oraz śrub do jego skręcania. To zaś praktycznie gwarantuje maksymalną szczelność zbiorników. Wykonywane przez nas monolityczne zbiorniki żelbetonowe są produkowane w oparciu o najwyższe europejskie normy odnośnie do betonu, cementu oraz w oparciu o opracowane przez naszych specjalistów typowe obciążenia statyczne dla poszczególnych zbiorników.

Rozwój rynku prowadzi do powstania rozwiązań technologicznych dostosowanych do różnych potrzeb użytkowników. Długoletnie doświadczenia naszych firm pozwalają dobrać najlepsze rozwiązanie technologiczne dla określonych warunków w odniesieniu do wielkości instalacji, jej umieszczenia, rodzaju wsadu oraz wykorzystania wyprodukowanej energii elektrycznej i cieplnej. Wykorzystując naszą wiedzę, proponujemy Państwu kompleksowe rozwiązanie, od początku projektu, pozyskania zezwoleń, wykonania dokumentacji, pomocy przy uzyskaniu środków unijnych, generalnego wykonawstwa, do końcowego odbioru inwestycji i włączenia wyprodukowanej energii do sieci.

Podstawy wiedzy o procesie fermentacji beztlenowej

```

graph TD
    A[hydroliza] --> B["cukry proste, aminokwasy, kwasy tłuszczowe"]
    B --> C["zakwaszenie"]
    C --> D["C-C6, C-C6, C-C6"]
    D --> E["długolącuchowe kwasy tłuszczowe, kwas walerianowy, kwas masłowy, kwas propionowy"]
    E --> F["oceanogeneza"]
    F --> G["C-C8"]
    G --> H["kwas octowy, kwas mrońkowy"]
    H --> I["metanogeneza"]
    I --> J["metan, dwutlenek węgla, woda, H2S, NH3"]
    
```

MUTAG Polska Sp. z o.o.
44-200 Rybnik, ul. Wiejska 1c
tel. 032 433 03 55
fax 032 433 03 56

WOLF SYSTEM Sp. z o.o.
41-100 Siemianowice Śląskie
ul. Budowlana 17
tel. 032 203 08 02-09
fax 032 203 92 22

Z inicjatywy Krajowej Rady Spółdzielczej nowelizowana została ustawa Prawo spółdzielcze, która od 25 września 2008 r. umożliwi zakładanie spółdzielni jako grupy producentów rolnych oraz grupy lub organizacji producentów owoców i warzyw przez 5 producentów. KRS jako instytucja zaangażowana od kilku lat we wspieranie procesu gospodarczego organizowania się rolników, dostrzega w tej nowelizacji szansę na przyspieszenie procesu tworzenia przez rolników grup producenckich w formie spółdzielni. W krajach Unii Europejskiej spółdzielnie postrzegane są jako najbardziej przyjazna forma działania rolników na rynku. Zmiana ta zdecydowanie powinna przyspieszyć powstawanie spółdzielni branżowych, które tak jak w krajach Zachodniej Europy, z czasem przejmą rolę głównego organizatora rynku rolnego w Polsce.

Obecnie w Polsce funkcjonuje ponad 400 grup producentów rolnych oraz ok. 130 grup i organizacji producentów owoców i warzyw, w tym ok. 150 działa jako nowoczesne, nowopowstałe w ostatnich latach spółdzielnie. Udział spółdzielczych grup producenckich wzrósł w ciągu ostatnich lat do blisko 30%. Potwierdza to opinie o spółdzielni jako trwałej, sprawdzonej oraz stabilnej – co jest nie bez znaczenia w warunkach trwającego kryzysu gospodarczego, formie działalności gospodarczej rolników na rynku.

Założenie spółdzielni, tak jak i każdej innej formy działalności gospodarczej, wymaga wyznaczenia przez jej

potencjalnych członków celu w jakim spółdzielnia jest zakładana, działań i „narzędzi”, pozwalających go osiągnąć, zdefiniowania korzyści wspólnego działania i ryzyk, metod ich uzyskiwania oraz przewyżczenia trudności. Wiąże się to z odpowiednim zaangażowaniem członków spółdzielni, a w szczególności jej zarządu. Obecnie spółdzielczą grupę producencką może założyć co najmniej 5 producentów. Aby grupa sprawnie funkcjonowała, potrzebna jest znajomość prawa spółdzielczego i zasad prowadzenia działalności gospodarczej. Podjęcie decyzji o założeniu spółdzielni powinno być poprzedzone dokonaniem analizy funkcjonowania na rynku. W przy-

padku spółdzielczych grup producentów rolnych, które organizują się przede wszystkim w celu prowadzenia wspólnej sprzedaży wyprodukowanych w gospodarstwach członków produktów rolnych, wspólnego zaopatrywania się w środki do produkcji rolnej oraz coraz częściej pojawiające się spółdzielcze grupy tworzące lub zamierzające stworzyć wspólne przetwórstwo, korzyści z założenia spółdzielni są bezsporne. Dodatkowe korzyści, wsparcie finansowe z działania Grupy Producentów Rolnych w ramach PROW 2007-2013 spółdzielnia otrzyma po zarejestrowaniu się w Urzędzie Marszałkowskim jako grupa producentów rolnych. Grupa jako podmiot występować może o wsparcie z innych działań PROW np. z działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” i innych dostępnych form pomocy.

W celu pomocy wszystkim instytucjom, które zaangażowane są w pomoc rolnikom w organizowaniu się Krajowa Rada Spółdzielcza opracowała „Instrukcję zakładania spółdzielni jako grupy producentów rolnych”. Instrukcja opisuje „krok po kroku” postępowanie w

poszczególnych etapach zakładania spółdzielni funkcjonującej jako GPR, uprawnionej do dotacji i przewidzianych form pomocy. Dołączone zostały również wzory niezbędnych dokumentów. Główne etapy zakładania spółdzielni jako grupy producentów rolnych to:

Etap I – Zakładanie spółdzielni, w którym przygotowuje się statut oraz przeprowadza się zebranie założycieli

Etap II – Rejestracja spółdzielni w Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestrze Przedsiębiorców

Etap III – Formalności po rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym

Etap IV – Funkcjonowanie spółdzielni

Etap V – Uzyskiwanie statusu grupy producentów. Rejestracja spółdzielni w Urzędzie Marszałkowskim

Etap VI – Uzyskiwanie wsparcia finansowego w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Założenie grupy nie powoduje utraty przez jej członków możliwości wnioskowania o wsparcie finan-

sowe dla ich gospodarstw indywidualnych, a jedynie jest możliwością uzyskania znacznych dodatkowych korzyści, zarówno finansowych, ale też organizacyjnych, marketingowych itd.

Przygotowana przez Krajową Radę Spółdzielczą instrukcja zakładania spółdzielczej grupy producenckiej ma na celu pomoc rolnikom w organizowaniu się oraz upowszechnianie spółdzielczej formy prowadzenia działalności gospodarczej, która ma już 150-letnią tradycję w Europie i na całym świecie. Instrukcja została zamieszczona na stronie internetowej www.krs.com.pl w zakładce „Grupy Producentów Rolnych” z możliwością jej pobrania. W zakładce tej zamieszczone są m.in. aktualne informacje dotyczące GPR, wnioski z realizacji projektów KRS, prawodawstwo i jego zmiany, informacje na temat działań / form pomocy, w ramach których mogą wnioskować grupy o wsparcie finansowe, ważniejsze opracowania, wykazy grup, wzory wniosków wraz z instrukcjami wypełniania, ważniejsze linki.

KRS

Kupując środki ochrony roślin, nie daj się oszukać!

Falszowanie produktów jest problemem powszechnym, dotyka wielu branż, w tym również branży rolniczej. Od kilku lat nasila się proceder fałszowania środków ochrony roślin. Szacuje się, że średnio około 7 proc. pestycydów stosowanych w polskim rolnictwie jest niewiadomego pochodzenia. W dziedzinie tak ważnej jak ochrona roślin, gdzie stosowane preparaty poddawane są surowej ocenie w procesie rejestracyjnym, pojawiające się fałszywych produktów, to nie tylko straty dla koncernów chemicznych, ale tracą na tym przede wszystkim rolnicy i konsumenci.

Stosowanie nieoryginalnych środków ochrony roślin, przez często nieświadomych tego rolników, to spore zagrożenie dla ich plantacji, które w najlepszym wypadku mogą ulec zniszczeniu, generując straty materialne. Gorzej, jeżeli plody rolne z pozostałościami nieznanymi substancjami chemicznymi dostaną się do sprzedaży i „trafią na stoły” konsumentów. Wtedy można już mówić o zagrożeniu zdrowia i życia człowieka. Oprócz strat materialnych rolników, którzy płacą za „trefny” towar, fałszowane pestycydy ze względu na zawartość toksycznych lub nieznanych składników oraz nieokreśloną ilość i rodzaj substancji aktywnej, mogą stwarzać poważne niebezpieczeństwo dla środowiska naturalnego – gleby, wody i organizmów żywych. Podróbki są również niebezpieczne dla zdrowia osób przeprowadzających opryski oraz każdego, kto ma styczność z tymi produktami.

W przypadku zatrucia, brak właściwej informacji na opakowaniu, uniemożliwi udzielenie skutecznej pomocy poszkodowanemu.

Rozpoznanie nieoryginalnego preparatu z reguły nie jest proste. Kupując środek ochrony roślin należy zwracać uwagę na opakowanie: słaba jakość etykiety, mało czytelny nadruk, etykieta-instrukcja stosowania w języku obcym, brak daty produkcji i numeru partii, brak zabezpieczeń przed przypadkowym otwarciem – to cechy, które mogą wskazywać na podróbkę.

Falszerze, chcąc wprowadzić w błąd rolników, sprzedawców, Inspekcje Państwowe, doskonałą podróbkę i często opakowanie jest do złudzenia podobne do oryginału, lecz zawartość znacząco różni się od oryginalnego produktu. Sfałszowane środki mogą zawierać substancje zabronione do stosowania ze względu na ich właściwości trujące i działanie rakotwórcze lub też substancje aktywne z domieszką dużej zawartości toksycznych zanieczyszczeń. W jednych, zawartość substancji aktywnych jest niższa niż podana na etykiecie (produkty rozcieńczone), w innych, może znajdować się niewłaściwy produkt np. herbicyd zamiast insektycydu lub takie składniki jak klej, kasza, farba.

Aby ustrzec się przed nabyciem sfałszowanego środka ochrony roślin, zakupu należy dokonywać wyłącznie w zarejestrowanych punktach handlowych. Sprzedaż środków nie może zajmować się każdy. Działalność taka wiąże się z obowiązkiem spełnienia określonych wymogów, podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa i jest nadzorowana przez Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, która kontroluje preparaty znajdujące się na polskim rynku. Bezwzględnie zakazany jest handel na targowiskach i w systemie obwoźnym. Kupując środek ochrony roślin, należy za każdym razem żądać wystawienia dowodu zakupu, który może być podstawą do składania zasadnych reklamacji tego, a nie innego środka. Nie powinno się również korzystać ze „specjalnych okazji” – środek o znacznie zaniżonej cenie może być podejrzany. Należy mieć świadomość, że każdy, kto nabywa środki ochrony roślin w nielegalnych miejscach sprzedaży, naraża siebie i innych na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, może ponieść straty finansowe oraz uczestniczy w procederze przestępczym.

Eugeniusz Kościółek
Podkarpacki Wojewódzki
Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi 5 maja br. przeprowadziła pierwsze czytanie i rozpatrzyła rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Konieczność nowelizacji wynika z wejścia w życie od dnia 1 lipca 2009 r. rozporządzenia Komisji (WE) nr 504/2008 z dnia 6 czerwca 2008 r. wykonującego dyrektywę Rady 90/426/EWG i 90/427/EWG w odniesieniu do metod identyfikacji koniowatych.

Projekt pozwoli na usprawnienie funkcjonowania systemu identyfikacji i rejestracji koniowatych, szersze korzystanie przez właścicieli zwierząt z baz danych prowadzonych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz aktualizację danych na wniosek właściciela zwierząt.

W nowelizacji wprowadza się m.in. przepisy pozwalające na dokonywanie wszel-

O systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt

kich zgłoszeń i składanie wniosków dotyczących rejestracji zwierząt w formie elektronicznej.

Komisja przyjęła m.in. poprawki które mają na celu rozszerzenie informacji przekazywanych do centralnej bazy danych o koniowatych oraz dostępu do niej, a także dopuszczające możliwość dofinansowania prowadzenia, utrzymania i modernizacji centralnej bazy danych koniowatych z dotacji celowej, na wniosek podmiotu prowadzącego centralną bazę danych.

Opracował: WOP

Bezpieczeństwo obsługi maszyn rolniczych

Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników zorganizował cykl szkoleń, których celem było podniesienie wiedzy rolników na temat bezpiecznej obsługi maszyn i urządzeń rolniczych. Wiodącym elementem były szkolenia chemizacyjne dla rolników z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwacza, które zostały zakończone egzaminem państwowym.

Dzieci i młodzież uczestnicząc w specjalnie dla nich przygotowanych warsztatach mogły dowiedzieć się, jak postępować podczas pracy rodziców lub jak zachować się w sytuacjach szczególnie niebezpiecznych, mogących wystąpić podczas wszelkiego rodzaju prac wykonywanych przez dorosłych w gospodarstwie rolniczym oraz zabaw na podwórku.

Nabór uczestników prowadzony był przez Zarząd Wojewódzkie Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników, przy współpracy z samorządem lokalnym. Zajęcia szkoleniowe przeprowadziła specjalnie przygotowana, wykwalifikowana kadra, natomiast za koordynację oraz obsługę techniczną – organizacyjną odpowiedzialne było Biuro Zarządu Krajowego ZCCNMR.

Program szkoleń nie stanowił jednak sztywnego zestawu poleceń do realizacji przez prowadzących zajęcia. Był on modyfikowany i dostosowywany do miejscowych warunków: technologii produkcji, występujących lokalnie najczęstszych zagrożeń wypadkowych, wieku, wiedzy oraz zainteresowań uczestników spotkań.

Bezpieczna praca w gospodarstwach rolnych zależy w głównej mierze od ich właścicieli i osób w nich pracujących. Niestety statystyki dotyczące wypadkowości zgłaszane do jednostek organizacyjnych KRUS dowodzą, iż obecny stan bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie pozostawia wiele do życzenia. Wypadkowość w rolnictwie indywidualnym jest ponad 2,5-krotnie wyższa niż w pozostałych działach gospodarki narodowej. Taka sytuacja skłania nas do konieczności prowadzenia akcji informacyjno-szkoleniowych z zakresu BHP w gospodarstwach rolnych.

MB
ZCCNMR

Naturalna biotechnologia EM-Farming™ w okresie wegetacji roślin uprawnych

Rolnicy stosujący w uprawie gleby biotechnologię EM-Farming™ wskazują na jej wszechstronne właściwości pozwalające na:

- przyspieszanie rozkładu masy organicznej i procesów próchnicznych;
- regulacje stosunków powietrzno-wodnych zwiększających pojemność wodną gleby;
- rozkładanie trucizn, łącznie z pestycydami – dezynfekcja gleby;
- wypieranie procesów gnilnych na rzecz fermentacji;
- wypieranie a następnie likwidację patogenów i szkodników;
- udostępnianie trudno dostępnych dla roślin makro- i mikroelementów.

Tak szeroka dobroczynność biotechnologii EM-Farming™ jest przykładem umiejętnego wykorzystania naturalnego mechanizmu działania pożytecznych mikroorganizmów występujących w każdym zdrowym, równoważonym środowisku. Bez większych badań naukowych powszechnie wiemy, że w zdrowej glebie dominują pożyteczne mikroorganizmy wywołujące próchniczne procesy rozkładu materii organicznej. Wyjątkowe właściwości biotechnologii EM-Farming™ opartej na specjalnie skomponowanych niemodyfikowanych genetycznie mikroorganizmach występujących w zdrowym środowisku pozwalają na przywrócenie dominacji pożytecznych mikroorganizmów w każdym ekosystemie. Dlatego uzasadnione jest użycie EM-Farming™ zarówno do regeneracji gleby, jak i na rośliny w trakcie ich wzrostu.

Stosowanie EM-Farming™ bezpośrednio na rosnące rośliny spełnia funkcje ochronne przed chorobami i szkodnikami oraz odżywcze poprzez udostępnianie liściom roślin ich metabolitów – aminokwasów, witamin, mikroelementów itp. Dzieje się tak poprzez wspieranie aktywności pożytecznych mikroorganizmów, które w miejsce tok-

syn wydzielanych przez mikroorganizmy chorobotwórcze wspierają procesy życiowe a zwłaszcza odporność roślin. Biotechnologia EM-Farming™ sprawia, że uprawiane rośliny:

- wzmacniają naturalną odporność na patogeny i szkodniki oraz na przymrozki i suszę;
- rozbudowują system korzeniowy;
- poprawiają wygląd, zapach i smak;
- wyrównują wzrost oraz wyróżniają się znakomitą wigorem;
- obficie kwitną i zawiązują owoce;
- mają wysokie i zdrowe plony.

EM-Farming™ eliminuje a co najmniej ogranicza potrzebę stosowania chemicznych stymulatorów, chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych. Jakże mogą to być oszczędności przedstawia zestawienie kosztów i zysków w kolejnych latach stosowania EM (wg G. Stielow, „Żywność i środowisko – wymagania nawożenia”, Raport Rolny 2/2003 r.).

Przykładowe zastosowanie naturalnej biotechnologii EM-Farming™ w uprawie roślin

Kukurydza – opryski kompozy-

cyjną roboczą EMa w ilości 15-20 l/1ha uwodnione w 300-400 litrach wody niechlorowanej, w fazie 6-8 liści, drugi raz w 2-3 tygodnie później. Jeśli występuje zagrożenie rozwoju główki dodać do oprysku preparat EMa5 w ilości 3 l/1ha.

Ziemniaki – 2-4 zabiegi po 20 l EMa w 300-400 l wody/1ha. Pierwszy oprysk wykonujemy, gdy łęty osiągną wysokość 10-15 cm. Kolejne zabiegi można wykonać w odstępach 2-3 tygodniowych. Zdecydowanie ograniczamy liczbę zabiegów chemicznych. Część zabiegów fungicydami zastępujemy zabiegami EMa. W ten sposób liczbę zabiegów w ziemniakach późnych możemy ograniczyć do 4-6. W przypadku nasilenia występowania zarazy, mszyci i stonki dodajemy do podstawowego oprysku z EMa 2-3 l EMa5/1 ha.

Maliny – 4 opryski. Każdorazowo po 20 litrów EMa rozcieńczone w 300-500 l wody. Wskazane terminy to początek silnego wzrostu pędów wiosną, następnie przed kwitnieniem, po kwitnieniu i w trakcie owocowania. Do oprysków przed kwitnieniem i w koń-

cowej fazie owocowania dodać EMa5 w ilości po 3 litry/1 ha. Odmiany późne Polana i Polka owocujące do późnej jesieni są szczególnie podatne na pleśń i mączniaki. Dlatego do każdego z oprysków należy dodać EMa5 w ilości 3 l/1 ha.

Truskawki – 3-4 opryski. W uprawie polowej pod osłonami wykonać pierwszy zabieg przed przykryciem plantacji stosując 30 l EMa/1 ha w 400-500 l wody. Każdą plantację opryskać przed kwitnieniem, w końcu kwitnienia i w trakcie zbiorów stosując każdorazowo 20 l EMa/1 ha w 400-500 l wody. Do oprysku na zakończenie kwitnienia należy dodać EMa5 w ilości 2 l/1 ha. Ostatni zabieg należy wykonać po koszeniu plantacji stosując 20 l EMa + 3 l EMa5/1 ha.

Aronia, czarna porzeczka, borówka amerykańska – 3-4 zabiegi po 30 l EMa w 300-500 l wody/1ha. Wskazane jest stosowanie dodatku EMa5 w ilości 1,5-2 l/1ha przynajmniej do jednego zabiegu. W uprawach aronii często w początkowej fazie kwitnienia występuje nasilenie zwójki aroniowej wówczas stosujemy 20 l EMa + 3 l EMa5/1 ha.

W uprawie porzeczki istnieje możliwość zwalczania wielkopąkowca porzeczki poprzez zastosowanie 5 l EMa5 przed kwitnieniem i dodanie do każdego zabiegu z EMa 2-3 l EMa5.

Czynniki	Kontrola (bez EM)	Stosowanie EM w kolejnych latach				
		I	II	III	IV	V
Fosfor i potas	300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fungicydy	200,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Azot	200,0	200,0	150,0	100,0	50,0	0,0
Wapno	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regulatory wzrostu	60,0	60,0	60,0	0,0	0,0	0,0
Herbicydy	200,0	200,0	150,0	100,0	50,0	0,0
Materiał siewny	200,0	200,0	150,0	120,0	90,0	80,0
5 l EM (165 l EM-A)	0,0	300,0	300,0	300,0	200,0	150,0
Suma nakładów w zł	1210,0	1060,0	750,0	620,0	390,0	230,0
Zmniejszenie nakładów zł	-	150,0	409,9	590,0	820,0	980,0
Plon w tonach	5-6	5,5-6,5	6-7	6,5-7,5	7-8	7,5-8,58,5
Zwyżka plonu	-	200,0	400,0	600,0	800,0	1000,0
Zysk w zł	-	350,0	800,0	1190,0	1620,0	1980,0
Głębokość orki (cm)	25-30	25-30	20	15	15	12
Oszczędność energii	-	-	10%	20-30%	30-40%	40-60%

Wiśnie, czereśnie, śliwy, brzoskwinie, inne pestkowe – stosujemy opryski przed kwitnieniem, po kwitnieniu, w trakcie dojrzewania owoców i w trakcie zbioru. Każdorazowo 20-25 l EMa/1 ha, rozcieńczone w 300-500 l wody. Konieczne wykonać oprysk po gradobiciu, wszelkie uszkodzenia skórki owoców zagoją się. Nie wystąpią pleśń i zgniwanie w miejscach pęknięć. Owoce będzie można przeznaczyć do produkcji soków. Również opryskać w okresie pęknięcia owoców wskutek opadów.

Jabłonie i grusze – min. 3 zabiegi: przed kwitnieniem, po kwitnieniu w fazie rozwoju ulistnienia, w trakcie rozwoju zawiązków owocowych. Każdorazowo należy użyć 20-25 l EMa/1 ha, rozcieńczone w 300-500 l wody. Dla lepszego przechowywania owoców można opryskać przed zbiorami. Począwszy od drugiego zabiegu dodać EMa5 w ilości 1,5-2,0 l/1 ha. Stosując EM-Farming™ w sadach należy ograniczyć stosowanie chemicznych środków ochrony roślin.

Stosowanie EMa w uprawach sadowniczych w połączeniu z EMa5 eliminuje wiele szkodników takich, jak mszyce, zwójki, kwieciaki. Skutecznie ogranicza, bądź eliminuje występowanie parcha jabłoni i mączniaka. W uprawach roślin jagodowych nie tylko likwiduje, bądź ogranicza występowanie chorób jak szara pleśń i mączniaki, ale również korzystnie wpływa na zwiększenie kwitnienia i ilość zawiązywanych owoców.

Moment oprysku powinien pokrywać się z dużym wysiłkiem roślin: pęknięcie pąków, kwitnienie, zawiązywanie owoców, pełnia owocowania oraz po przymrozkach, gradobiciu itp.

Zapamiętaj: EM-Farming™ nie wymaga okresów karencji i prewencji. Preparat jest całkowicie bezpieczny dla ludzi. Praca z tą technologią jest łatwa oraz przyjemna i co najważniejsze zmniejsza koszty.

Zachęcamy do kontaktu z doradcami Grupy EM-WORLD www.em-world.pl.

**Sławomir Gacka
Stanisław Kolbusz**

Warunkiem prowadzenia produkcji ekologicznej drobiu jest spełnienie wymagań ustawowych oraz uzyskanie licencji gospodarstwa ekologicznego. Produkcja pasz roślinnych powinna opierać się na odmianach odpornych na choroby, uprawianych na nawozach organicznych. Przy ich produkcji nie wolno używać nawozów sztucznych oraz pestycydów. Przy zwalczaniu chwastów i szkodników oraz chorób roślin, stosuje się metody ręczne oraz wyciągi z roślin zasobnych w naturalne substancje obronne.

Dawka pokarmowa dla drobiu powinna zawierać nie mniej niż 65% zbóż. Z uwagi na to, że produkcja drobiarska jest zazwyczaj odcierana od większego arealu ziemi, dopuszcza się zakup pasz w innym gospodarstwie ekologicznym. Zakupione pasze powinny być naturalne i posiadać certyfikację. Nie mogą być oczyszczane (rafinowane) metodami chemicznymi, sztucznie konserwowane lub pozyskane w wyniku modyfikacji genetycznych. Zakłada się stosowanie 70-80% pasz pochodzących z produkcji ekologicznej i 20% innych pasz pochodzących z zakupu. U drobiu żywionego metodami ekologicznymi – w paszy i w wodzie nie wolno stosować leków, syntetycznych barwników i przeciwutleniaczy, aminokwasów, kwasów organicznych (zakwaszaczy i konserwantów) i innych. W razie wystąpie-

Blżej Instytutu Zootechniki

Wymagania i trudności ekologicznego żywienia drobiu

nia choroby leczenie prowadzi lekarz weterynarii, a okresy karencji po lekach są znacznie wydłużone.

Wybór pasz, którymi dysponuje producent drobiu ekologicznego jest ograniczony, a poza paszami z ryb i glutenem występuje niedobór aminokwasu metioniny, który ogranicza wykorzystanie białka paszy do tworzenia się jaj i mięśni. Powstaje zatem potrzeba zwiększenia ilości białka ogólnego w paszy, jednak zabieg ten powoduje nadmierny wzrost zawartości aminokwasu lizyny w paszy i wzrost wydalenia azotu w odchodach.

Dopuszczone pasze i dodatki paszowe

Do pasz dopuszczonych w ekologicznej produkcji jaj zalicza się przede wszystkim pasze roślinne, a także mleko i produkty mleczne, ryby, mięczaki i skorupiaki, pasze mineralne oraz witaminy. W paszach roślinnych z produkcji ekologicznej nie mogą zostać przekroczone dopuszczalne stężenia substancji szkodliwych (metale ciężkie, mykotoksyny).

Pośród pasz roślinnych zaleca się głównie stosowanie ziarna czterech

podstawowych zbóż, a także ziarna pszenżyta, prosa, sorga, ryżu i kukurydzy. Dopuszczone są także produkty pochodne z ziarna zbóż (otręby, kielki, gluteny).

Z nasion roślin oleistych dopuszcza się rozdrobniony rzepak, prażoną soję i len oraz słonecznik, bawełnę i sezam, a z pasz pochodnych – wytoki po tłoczeniu oleju. Z grubonasiennych roślin motylkowych dopuszcza się groch, bób, łubiny, wykę i ciecierzycę. Do innych dopuszczonych produktów roślinnych zalicza się tapiokę, susze z traw, lucerny i koniczyny,

suszone wodorosty, susze i wyciągi z roślin zielnych i warzyw korzeniowych oraz przyprawy. Z produktów ubocznych można wymienić melasę, susze z wytoków jabłecznych i pomidorowych, białko izolowane z ziemniaka. Pasze wilgotne mogą być też stosowane w postaci kiszonki wyprodukowanej we własnym gospodarstwie razem z odpadami warzyw i liści okopowych. Użycie innych pasz, jak drożdże lub wywary gorzelniane, wymaga stosownej decyzji instytucji certyfikującej produkcję ekologiczną.

Z pasz pochodzenia zwierzęcego dopuszcza się mleko świeże i jego przetwory (sproszkowane mleko, serwatka, maślanka, kazeina i laktoza). Dalszą grupę stanowią ryby, tłuszcz rybny i tran (nie rafinowane) oraz mączka rybna.

Do ekologicznego żywienia kur dopuszczone są również składniki mineralne, najlepiej kopalne, tj. wapień, fosforany i sól kuchenna. Dużą grupę stanowią dodatki paszowe obejmujące mikroelementy, witaminy i prowitaminy, lepiszcza i środki przeciwzbylające. Premiksi witaminowo-mineralne, którymi wzbogaca się pasze dla drobiu ekologicznego, są mniej zasobne

w substancje czynne niż premiksi dla drobiu żywionego metodami intensywnymi, poza tym nie mogą zawierać przeciwutleniaczy i leków profilaktycznych. Warunkiem użycia witamin i prowitamin jest identyczność ich budowy chemicznej z odpowiednikami występującymi w paszach naturalnych. W przypadku większości witamin nie ma trudności w ich dopuszczeniu do żywienia ekologicznego.

Dopuszczalne są także enzymy i niektóre mikroorganizmy probiotyczne, jednak pod warunkiem, że nie zostały wytworzone (enzymy) przy użyciu organizmów modyfikowanych genetycznie lub ich nie zawierają (probiotyki). Warto pamiętać, że naturalnym probiotykiem stosowanym od wieków w żywieniu drobiu jest kwaszone mleko. Dostarcza ono żywych bakterii wytwarzających w jelitach kwas mlekowy. Obecność tych bakterii w przewodzie pokarmowym jest korzystna z uwagi na hamowanie rozwoju mikroflory patogennej.

**Sylwester
Jerzy Koralewski
Instytut Zootechniki
– PIP w Krakowie**

INFINITO® 687,5 SC – ochrona ziemniaka na najwyższym poziomie!

Nowoczesna ochrona roślin ma dziś decydujący wpływ na stabilizację plonu i jego jakość. Wprowadzony na rynek w 2007 roku, nowy produkt Infinito 687,5 SC stał się kluczowym fungicydem dla rolników prowadzących tradycyjną lub intensywną ochronę fungicydową przed najgroźniejszą chorobą, ograniczającą plon i jakość ziemniaków, tj. zarazą ziemniaka.

Dzisiejsza forma zarazy ziemniaka charakteryzuje się zdecydowanie większą agresywnością, wynikającą z obecności dwóch typów kojarzeniowych A1 i A2 tworzących większą liczbę różnorodnych ras zdolnych do bardzo szybkiego rozprzestrzeniania się i wywoływania gwałtownych epidemii zarazy. Pojawienie się choroby następuje w bardzo krótkim czasie wynoszącym niekiedy 3 do 5 dni, w dużym stopniu niezależnie od panujących warunków pogodowych, nawet w okresach suszy!

Ta sytuacja wyznacza nowy poziom oczekiwań ze strony plantatorów, dotyczący skuteczności stosowanych fungicydów w ochronie ziemniaka.

Infinito 687,5 SC w bardzo krótkim okresie od wprowadzenia na rynek wpisał się na stałe do ochrony fungicydowej ziemniaka zarówno w produkcji nasiennej w uprawie dla przemysłu przetwórczego (frytki, chipsy, skrobia), jak i w szerokiej produkcji ziemniaka konsumpcyjnego.

Infinito 687,5 SC to fungicyd, który skutecznie eliminuje obydwa typy kojarzeniowe A1 i A2 zarazy ziemniaka oraz rasy uodpornione na inne fungicydy. Jest to preparat nowej generacji, łączący innowacyjną substancję aktywną fluopikolid (działający wgłębnie) i znakomity propamocarb (działający systemicznie).

Propamocarb bardzo szybko wnika do rośliny z powierzchni liści i łodyg, przemieszcza się w głąb tkanek roślin i dociera do komórek grzyba sprawiając, że:

- substancja aktywna niszczy komórki grzyba poprzez destrukcję błon komórkowych,
- nie dopuszcza do rozwoju grzyba wewnątrz tkanek rośliny,
- hamuje tworzenie się zarodni z zarodnikami, przez co gwałtownie zmniejsza rozprzestrzenianie się epidemii,
- hamuje tworzenie się zarodników i oospor, przez co zmniejsza ryzyko powstawania nowych ras oraz przeciwdziała powstawaniu nowych źródeł infekcji.

Fluopikolid reprezentuje nową klasę chemiczną – acylopikolidy w ochronie fungicydowej ziemniaka – i charakteryzuje się wieloma istotnymi cechami tj.:

- dezorganizuje strukturę komórki grzyba przerywając formowanie specjalnych białek spektryny, które odgrywają kluczową rolę w utrzymaniu stabilności komórki,
- jest bardzo stabilny i odporny na fotodegradację nawet przy silnym nasłonecznieniu,
- w sposób długotrwały utrzymuje się na powierzchni rośliny i jest odporny na zmycie przez deszcz,
- wspólnie z propamocarbem wywołuje efekt synergii ustanawiając nowy poziom skuteczności w zwalczaniu zarazy.

Rolnicy i farmerzy mogą stosować Infinito od początku intensywnego wzrostu części nadziemnych (faza BBCH 20), aż do fazy początku zasychania naci (BBCH 90).

Jednak najefektywniej i w pełni można wykorzystać wszystkie cechy produktu, kiedy jest sto-

sowany od fazy początku kwitnienia, gdy na wykształconych stolonach pojawiają się młode bulwy, wymagające już w tym okresie intensywnej i skutecznej ochrony przed zarazą bulwy wywoływana przez zarodniki pływkowe.

Bulwy pochodzące z plantacji gdzie stosowany był preparat są zdrowe, wolne od chorób oraz znakomicie się przechowują utrzymując doskonałą wartość handlową lub reprodukcyjną.

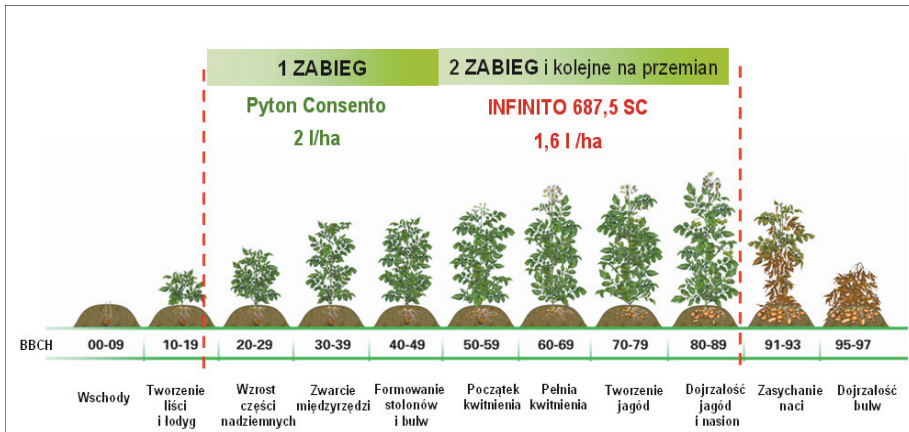
W ocenie rolników preparat ten jest nowym i bardzo skutecznym fungicydem w ochronie ziemniaków, ponadto jest bezpieczny dla ludzi i środowiska. Pozytywna opinia plantatorów jest dla nas najlepszą rekomendacją preparatu.

Dobra Praktyka Rolnicza wyznacza maksymalną ilość produktu, jaka może być aplikowana na 1 ha uprawy w okresie jednego sezonu wegetacyjnego. Dla Infinito 687,5 SC ilość ta nie powinna przekraczać 6,4 litra, co oznacza w praktyce następującą liczbę zabiegów:

- cztery zabiegi w dawce 1,6 l / ha. lub pięć w dawce 1,2 l /ha
- oraz max. do 3 zabiegów następujących po sobie w odstępach czasowych 7–14 dni.

Producentom, którzy nie stosowali dotychczas Infinito 687,5 SC gorąco polecam włączenie w bieżącym sezonie tego fungicydu jako nowego standardu we własnych systemach ochrony plantacji ziemniaka przed zarazą.

Marcin Kośmider
Bayer CropScience

Rolnicy nie ucierpią

Czy rolnik, który jest ubezpieczony w KRUS może zawrzeć umowę-zlecenie i odprowadzać składki do ZUS? Wyrok Sądu Najwyższego stwierdza, że wykonywanie czynności na podstawie umowy zlecenia nie stanowi podstawy do wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

Na początku kwietnia b.r., w serwisie Polskiej Agencji Prasowej, pojawił się wywiad z Senatorem RP Markiem Konopką. Wywiad ten wywołał wiele medialnego szumu, gdyż senator powiedział w nim m.in., że nie można łączyć ubezpieczenia w KRUS i w ZUS. Sprawa dotyczy sołtysów, którzy pobierają od mieszkańców lokalne podatki. Większość sołtysów jest ubezpieczonych w KRUS. Z sołtysami jest podpisywana umowa-zlecenie i w związku z tym składki są odprowadzane także do ZUS. Problem mieli zgłosić sołtysi z powiatu piskiego, ale jak twierdzi senator, sygnały o sprawie docierają do niego z całej Polski.

Umowy z sołtysami z gminy Pisz (powiat piski) na pobór w formie inkasa podatków: od nieruchomości, leśnego i rolnego są podpisywane od 10 lat – mówi Jan Alicki, burmistrz Pizsa. – Nigdy nie było w związku z tym żadnych problemów. Ani ZUS, ani KRUS nie stwierdzały jakichkolwiek nieprawidłowości.

Burmistrz Pizsa stara się dogłębnie wyjaśnić sprawę. Zapowiada, że zrobi wszystko, aby sołtysi w tej sprawie nie ponieśli żadnej krzywdy.

– Chcę, żebyście Państwo wiedzieli, że jestem za rolnikami. Nie zostawię ich z tym problemem Niepotrzebnie z tej sprawy robi się sensację, nikomu ona nie służy. Starajmy się myśleć pozytywnie. Tej sensacji po prostu tu nie ma.

Nie tędy droga. Na pewno da się rozwiązać ten problem – stwierdził burmistrz Pizsa.

Problem jednak istnieje, skoro w tej sprawie głos musiał zabrać Sąd Najwyższy. Zapisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników są przez różne instytucje interpretowane na wiele sposobów. W sprawie, która nas interesuje wątpliwości budzi zapis art. 5a ust. 1 pkt. 3 wspomnianej ustawy. Jest tam mowa o jednym z warunków, który musi spełnić rolnik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy jej prowadzeniu, aby nadal podlegał ubezpieczeniu w KRUS. Warunkiem tym jest to, aby nie był pracownikiem i nie pozostawał w stosunku służbowym. W związku z tym rodzi się pytanie, czy wykonywanie czynności na podstawie umowy-zlecenia jest tożsame z wykonywaniem pracy na podstawie stosunku pracy lub pozostawaniem w stosunku służbowym?

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r. (II UK 348/07) stwierdza, że wykonywanie czynności na podstawie umowy-zlecenia nie stanowi podstawy do wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników na podstawie art. 5a ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wspomniany wyrok Sądu Najwyższego nie stanowi prawa. Problem wymaga rozwiązania systemowego. Potrzebne są jasne i precyzyjne zapisy ustawowe, które nie będą budziły wątpliwości. Problem dotyczy zbyt wielu ludzi, aby został on pozostawiony w formie, w której jest obecnie.

RG

Rok założenia 1990

19 lat działalności

Już ponad 48.000 silosów o ładowności 3,5 mln ton, służy rolnikom w Polsce i w Europie Środkowej

Firma z województwa kujawsko - pomorskiego

SILOSY ZBOŻOWE

Z AKTYWNA WENTYLACJA

RABAT 5%
na silosy rolnicze od 10 do 130 ton
zakupione do 31.05.2009 r.

WYPOSAŻENIE PASZARNI

Ładowność (ton)	Cena brutto*	Cena netto**
10	4546	3726
20	6259	5130
28	7088	5810
60	9892	8108
70	11136	9128
100	16426	13464
130	19110	15664

*Ceny przed rabatem

www.bin.agro.pl
bin@bin.net.pl

OFERUJEMY TEŻ URZĄDZENIA transportowe:

- wybieraki ziarna z silosów
- przenośniki ślimakowe
- przenośniki pneumatyczne dosuszające:
- wentylatory do wietrzenia zbóż w silosach
- nagrzewnice elektryczne powietrza paszowego:
- śrutowniki bijakowe ssąco-tłoczące 1200 kg/h
- mieszalniki paszowe poj. 1000 kg
- pojemniki paszowe 1600 l
- dozowniki wagowe pod mieszalnik oraz: przenośniki paszowe, węże, rozdzielacze i inne

INFORMACJE I ZAMÓWIENIA także telefonicznie:

- "BIN" Sp. z o.o. 87-700 Aleksandrów Kuj., ul. Narutowicza 12, tel. 054 282 88 00-03, fax 054 282 88 63
- P.O.R. "KONSIL", 89-121 Ślesin k. Nakła, ul. Nakielska 10, tel. 052 38 57 859, 38 57 156, fax 052 38 57 155
- "KONSIL" Filia Mazurska, 11-520 Ryn, ul. Partyzantów 16, (Firma Z.U.M.) tel. 087 421 82 80
- "KONSIL" Filia Poznańska "TAD-OPAL", 64-330 Opalenica, Sielinko ul. Parkowa 2A, tel./fax 061 447 60 60
- "KONSIL" Filia Warmińska, 82-335 Gronowo Elbląskie, Oleśno 12, tel. kom. 0506 187 058, fax 055 231 42 04
- "AGRO-INSTAL" 08-500 Ryki, Bazarów Nowy 75, woj. lubelskie, tel./fax 081 865 45 12
- "ELEWATOR" 37-716 Orty, Zadabrowie 71A, woj. podkarpackie, tel. 016 671 25 14
- P.H.U.O.R. "TECH-MAG" 48-300 Nysa, ul. Grodkowska 7, woj. opolskie, tel./fax 077 435 55 00, tel. kom. 0 605 07 47 33
- "AGRO-KOMPLEKS", 83-200 Starogard Gdański, ul. Zielona 29, tel./fax 058 562 23 29, 561 01 77, 603 741 922
- P.O.M. Spółka z o.o. ul. Tytoniowa 4, 16-300 Augustów tel. 087 643 34 76, fax. 087 643 34 78

Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt
Sp. z o.o. w Łowiczu

99-400 Łowicz, ul. Topolowa 49
tel. (0-46) 837-07-49, fax (0-46)837-02-37,
NIP 834-16-77-707
www.mchirz.pl, sekretariat@mchirz.pl

Uscaro

FR 5940996311

OFERUJEMY:

- genetykę na światowym poziomie
- nasienie buhajów różnych ras
- kompletną usługę ineminacyjną

Postaw na prawdziwą JAKOŚĆ !!!

Doświadczenia rolników pokazują, że opłacalność produkcji roślinnej zależy przede wszystkim od pogody. Aby skutecznie zabezpieczyć swoje dochody, warto pomyśleć o ubezpieczeniu. Pomocą w tym zakresie może służyć Concordia Polska TUW, oferująca ubezpieczenia z dopłatą budżetu państwa.

Znając ciepłe dni na polach uprawnych można zaobserwować ożywienie prac. W pole wyruszyły również ciężkie maszyny przygotowujące glebę do zasiewów kukurydzy, buraków cukrowych oraz innych roślin.

W odniesieniu do roślin ozimych możemy powiedzieć, że mijająca zima była dla nich łaskawa. Okrywa śnieżna na znaczącej powierzchni kraju sprzyjała dobremu przezimowaniu roślin. Jedynie w niektórych miejscach można było zaobserwować zastoiska wodne oraz pojedyncze „wypadki” roślin. Były również pola, które należało przeorać ze względu na złą agrotechnikę zastosowaną jesienią, przesunięcie terminu siewu, czy też lokalnie występującą suszę glebową.

W trakcie procesu vegetacji produkcja roślinna narażona jest na szereg różnego rodzaju ryzyk – poczynając od chorób, szkodników, gradobicia, przymrozków, huraganu, po najczęściej występującą suszę.

Część z tych ryzyk może

Ubezpieczenie za 50% składki w Concordia Polska TUW

ni pod zasiewami, która wynosi według różnych szacunków niewiele ponad 10,5 mln ha. Mając świadomość szeregu występujących ryzyk, rolnik staje przed dylematem: zaryzykować i denerwować się oglądając codziennie prognozę pogody lub drzeć przed nadjeściem każdej burzy, czy też przeznaczyć od kilku do kilkudziesięciu złotych na 1 ha i zawrzeć umowę ubezpieczenia tak, aby spokojnie móc planować finansowy rozwój swojego gospodarstwa.

Wybierając firmę ubezpieczeniową, rolnik w szczególności sposób zwraca uwagę na dwa aspekty – zakres ubezpieczenia świad-

szą swoją masę w odpowiednim stadium wegetacji, a w stosunku np. do pszenicy ozimej uszkodzonej przez grad w połowie sierpnia, nierzadko może dojść do całkowitej utraty plonu.

Około 30–40% powierzchni Polski w znaczącym stopniu narażone jest na gradobicie. Występuje ono niejednokrotnie nawet dwa lub trzy razy na danym terenie. Dlatego rośnie zainteresowanie rolników wykupieniem polisy ubezpieczenia upraw od tego ryzyka. Nie mniejszym zainteresowaniem cieszą się polisy dotyczące ognia – szczególnie w uprawie zbóż, przymrozków – w przypadku uprawy kukurydzy oraz buraków cukrowych, huraganu – w uprawie kukurydzy.

Rolniku!
Spełnij obowiązek ubezpieczeniowy

Ochroną ubezpieczeniową może zostać objęty plon główny roślin. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na okres do 12 mcy. Za zawarciem umowy ubezpieczenia upraw przemawia fakt wypłaty odszkodowania już przy niewielkim poziomie ubytku plonu. Wybierając zakład ubezpieczeń, należy w szczególności sposób zwrócić uwagę od jakiego poziomu ubytku plonu wypłaca-

sów, bowiem w momencie zawierania ubezpieczenia cena skupu pszenicy może wynosić 550 zł/t, natomiast w okresie żniw może spaść do 420 zł/t. Oferta Concordia Polska TUW daje rolnikowi możliwość indywidualnego określenia sumy ubezpieczenia, a odszkodowanie wypłacane jest w zależności od procentowego ubytku plonu. Przykładowo, jeżeli na wniosku została określona cena pszenicy na poziomie 500 zł/t, to przy szkodzie na poziomie 20% ubytku plonu rolnik otrzyma odszkodowanie w wysokości 700 zł/ha przy założeniu wydajności uprawy na poziomie 7 t/ha.

Likwidacja szkód na pierwszym miejscu

W przypadku wystąpienia szkód w uprawach, bardzo ważna jest ich szybka i fachowa likwidacja. Likwidatorami szkód w Concordia Polska TUW są fachowcy z dziedziny uprawy roślin. Likwidacja szkód generalnie przeprowadzana jest zawsze w dwóch etapach, jeżeli roślina znajduje się we wczesnych fazach rozwojowych. I etap polega na stwierdzeniu przyczyny powstania szkody w danej uprawie. Na przykładzie kukurydzy, szacowany jest najpierw ubytek liści, rodzaju oraz wielkości złomów, liści „spalonych” (dot. przymrozków), liczba uszkodzonych ha. W szacowaniu rozmiaru uszkodzeń w I etapie likwidacji uczestniczy zawsze likwidator wyznaczony przez Towarzystwo oraz rolnik. Przykładowo, jeżeli szkoda gradobicia wystąpiła w lipcu w fazie 9 liści właściwych, stwierdzono uszkodzenia 40–60% liści.

Na podstawie ww. ustaleń zespół umawia się na przeprowadzenie powtórnych oględzin pod koniec października. W tym czasie można już dokładnie stwierdzić jak ubytek liści (wywołany gradobiciem w lipcu) wpłynął na ubytek plonu. Zespół likwidatorów wraz z rolnikiem dokonuje przeglądu pól. Oglądane są kolby oraz ziarno, które się w nich znajduje. Dla ww. przykładu okazało się, iż szkoda gradobicia, która wystąpiła w lipcu wpłynęła na zmniejszenie masy 1000 nasion (wskaźnik stały dla danej odmiany).

Na tej podstawie oszacowano plon na poziomie 11–15%. Rolnikowi wypłacono odszkodowanie w wysokości 59 000 zł, gdyż ubezpieczonych było 500 ha na sumę ubezpieczenia 5000 zł/ha, a uszkodzeniu uległo 100 ha.

Andrzej Janc
Biuro Ubezpieczeń Rolnych
Concordia Polska TUW

Gradobicie może doprowadzić do całkowitego zniszczenia plantacji rzepaku

zostać objęta ochroną ubezpieczeniową. Zagrożenia związane z produkcją roślinną mogą być przeniesione na ubezpieczyciela. Mówiąc o ryzykach pogodowych w sezonie wiosenno-letnim, ubezpieczyć można takie ryzyka jak gradobicie, ogień, przymrozki, huragan oraz powódź. Niektóre firmy ubezpieczeniowe proponują również włączenie do ubezpieczenia kilku innych ryzyk.

Uprawy pod ochronę

Szacuje się, że obecnie w Polsce ubezpieczeniem upraw od zdarzeń losowych objętych jest zaledwie 12% powierzch-

czący o walorach jakościowych produktu ubezpieczeniowego oraz system likwidacji szkód. Nierzadko zdarza się, że najważniejsza dla rolnika jest tylko cena ubezpieczenia, co nie jest równoznaczne z ochroną ubezpieczeniową na poziomie odzwierciedlającym faktyczny ubytek plonu oraz sposobem oszacowania wysokości szkody. Roślina jest organizmem żywym i w zależności od stadium jej rozwoju oraz czynnika wpływającego na stratę, różnie kształtuje się rozmiar szkody. Do tego dochodzą również zmiany w roślinie, które występują po zajściu szkody. Wiele roślin potrafi odbudować

Przymrozki szczególnie zagrażają uprawom kukurydzy

Ochrona ubezpieczeniowa za 50% składki

Od kilku lat funkcjonują w Polsce przepisy prawa umożliwiające zawarcie umowy ubezpieczenia upraw, w stosunku do których budżet państwa finansuje 50% składki. Od 1 lipca 2008 r., każdy rolnik pobierający dopłaty bezpośrednie do gruntów rolnych został zobowiązany z mocy ustawy do ubezpieczenia nie mniej niż 50% areálu roślin uprawnych przynajmniej

ne jest odszkodowanie. Concordia Polska TUW wypłaca odszkodowanie już przy 8-procentowym ubytku plonu w ryzyku gradobicia i przymrozków, jeżeli rolnik wykupił klauzulę szczególną. To samo Towarzystwo w przypadku wystąpienia całkowitej szkody z tytułu gradobicia wypłaca 95% sumy ubezpieczenia, nie uzależniając tym samym wypłaty odszkodowania od terminu wystąpienia szkody. Nie potrąca się również udziału własnego z wypłacanego odszkodowania spowodowanego gradem i przymrozkami wiosennymi.

Rolnik, wybierając ubezpieczyciela, powinien zwrócić uwagę na sposób ustalania sumy ubezpieczenia (wartości plonu głównego), czy w sytuacji wystąpienia szkody, towarzystwo będzie likwidowało szkodę uwzględniając ceny występujące na danym terenie na dzień wystąpienia szkody. Niestety, niektóre zakłady ubezpieczeń pobierają składkę za ubezpieczenie wg obowiązujących cen na dzień spisania wniosku o ubezpieczenie, a szkody likwidują po cenach na dzień szkody. Wybierając takie rozwiązanie rolnik nie uzyskuje pełnego zabezpieczenia swoich intere-

Około 30–40% powierzchni Polski w znaczącym stopniu narażone jest na gradobicie

od jednego ryzyka, np. gradu. Brak spełnienia tego obowiązku może skutkować nałożeniem na rolnika kary równowartości 2 euro na 1 ha.

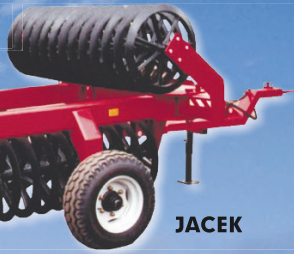
EXPOM SP. Z O.O.

Krośnice 99-340 ul. Parkowa 2,
e-mail: weremczuk@wp.pl
expom@expom.com.pl
www.expom.eu

tel. (024) 252 30 03
(024) 252 43 06
fax (024) 252 16 50
tel. kom. 0 605 540 287

AJAX

JACEK

TYTAN

TORNADO

WICHER

www.expom.eu

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”

jest ogólnopolskim towarzystwem
działającym we wzajemnościowej formule ubezpieczeń.

Z ochrony ubezpieczeniowej w naszym Towarzystwie korzysta ponad 600 tys. Członków. Naszym podstawowym celem jest zapewnienie pełnej i stosunkowo taniej ochrony ubezpieczeniowej dla naszych Członków.

Towarzystwo oferuje pełną ochronę ubezpieczeniową w zakresie:

- 1) ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych zarówno obowiązkowe, jak też dobrowolne, w tym ubezpieczenie budynków będących w trakcie budowy;
- 2) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w tym:
  - a) obowiązkowe ubezpieczenia OC rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego,
  - b) obowiązkowe ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
  - c) dobrowolne ubezpieczenia OC w życiu prywatnym;
- 3) ubezpieczenia upraw rolnych, w tym z dopłatami do składki ubezpieczeniowej z budżetu państwa;
- 4) ubezpieczenia mienia w gospodarstwach rolnych;
- 5) ubezpieczenia maszyn i sprzętu rolniczego „AGROCASCO”;
- 6) ubezpieczenia pojazdów lądowych „AUTOCASCO”;
- 7) ubezpieczenia drobiu w chowie fermowym;
- 8) ubezpieczenia pakietowe:
  - a) Bezpieczna Zagroda,
  - b) Bezpieczna Rodzina,
  - c) Zielony Zakątek (dla gospodarstw agroturystycznych).

Pragniemy także zwrócić uwagę na ofertę kompleksowej ochrony ubezpieczeniowej podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, w tym rolno-spożywczą. Pakiet Bezpieczna Firma w TUW-ie jest skonstruowany w taki sposób, że umowa ubezpieczenia może obejmować swoim zakresem:

- wszechstronną ochronę mienia Ubezpieczającego, mogącą zawierać mienie stacjonarne oraz transportowane,
- szeroko ujętą odpowiedzialność cywilną, zarówno wobec osób trzecich, jak i kontrahentów,
- ochronę prawną,
- koszty niezbędne do utrzymania działalności po zaistnieniu szkody w mieniu,
- następstwa nieszczęśliwych wypadków Ubezpieczającego i jego pracowników.

Towarzystwo posiada ogólnopolską sieć 121 placówek terenowych, zapewniając tym samym bezpośredni kontakt z Ubezpieczonymi oraz sprawną likwidację potencjalnych szkód.

Działając na rynku ubezpieczeniowym od 1992 roku wyspecjalizowaliśmy się w ubezpieczeniach dla sektora rolniczego, czego najlepszym dowodem jest m.in. oferta **ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich z dopłatami z budżetu państwa**, co jest bardzo istotnym elementem gwarantującym naszym Członkom „tanią ochronę ubezpieczeniową”, zwłaszcza w kontekście wprowadzonego od 1 lipca 2008 roku ustawowego obowiązku ubezpieczenia upraw rolnych.

Siła TUW to:

- wspólnota interesów – towarzystwo proponuje ideę związków wzajemności członkowskiej w ramach środowisk lub struktur organizacyjnych;
- poczucie więzi – każdy z ubezpieczonych staje się członkiem towarzystwa.

UBEZPIECZAJMY SIĘ U SIEBIE

02-793 Warszawa, ul. Raabego 13 tel. (0 22) 649 73 87

Duett® Ultra^{497 SC}

Prosta i długa ochrona!

Opinia użytkownika

Tadeusz Pisula

GR Pisula i Grzemski Szczodrów, pow. oleśnicki, woj. dolnośląskie
Areal upraw: zboża 170 ha, rzepak 120 ha, kukurydza 80 ha, lucerna 20 ha

„Duett Ultra zastosowałem w 2008 roku na 60 ha pszenżyta. Przekonały mnie do niego atrakcyjna cena i skuteczność działania, a także jego producent – firma BASF, której produkty używam i z której przedstawicielem ściśle współpracuję przy prowadzeniu gospodarstwa od lat. Duett Ultra zastosowałem w technologii dwuzabiegowej z nowym preparatem Capalo. Duett Ultra użyłem do drugiego zabiegu w dawce 0,5 l/ha w terminie 26 maja. Do pierwszego zabiegu użyłem Capalo w dawce 1,4 l/ha w fazie początku strzelania w źdźbło, tj. 22 kwietnia. Efekt był bardzo dobry – rośliny pozostały czyste, wolne od chorób, liść flagowy i kłos były czyste. W związku z tym jestem bardzo zadowolony z działania Duettu Ultra i całego systemu. Ponadto, co bardzo istotne, miała miejsce zwyżka plonu – był on w tym roku większy, niż się spodziewaliśmy.”

- Chroni zboża przed: łamliwością podstawy źdźbła, fuzaryjną zgorzelą podstawy źdźbła, mączniakiem, rdzami, septoriozami, brunatną plamistością liści, fuzariozą kłosów, czernią kłosów
- Właściwe proporcje substancji aktywnych zapewniają skuteczną i długotrwałą ochronę
- Idealna dawka 0,6 l/ha
- Zachwycająco niski koszt ochrony

BASF Polska Sp. z o.o., infolinia: (022) 570 99 90, www.agro.basf.pl

BASF

The Chemical Company

fusaio™

Podwójna ochrona jakości

INPUT + **PROSARO**

univo™

Podwójna ochrona plonów

 Bayer CropScience